

# MAGYAR POSTA

MEGJELENIK ÉVENKINT TIZSZER  
ELŐFIZETÉSI ÁR ÉVI 8 PENGŐ  
MŰSZAKI MELLÉKLETTEL 12 PENGŐ

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL  
I. KER., KRISZTINA-KÖRUT 12. SZÁM  
BUDAI POSTAPALOTA IV. EM. 424

TELEFON: 1-505-97. — MŰSZAKI ÜGYEKBEN 1-465-00.

SZERKESZTI ÉS KIADJA A M. KIR. POSTAVEZÉRIGAZGATÓSÁG MEGBIZASÁBÓL  
A M. KIR. POSTA JOGASZ- ÉS MÉRNÖK TISZTVISELŐI ORSZAGOS EGYESULETENEK  
SZERKESZTŐ-BIZOTTSÁGA.

FŐSZERKESZTŐ: DR. FORSTER KÁROLY M. KIR. POSTAFŐIGAZGATÓ

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DR. NAGY SÁNDOR

M. KIR. POSTAIGAZGATÓ

TÁRSSZERKESZTŐ:

RÁKOSI GYÖRGY

M. KIR. POSTAFŐMÉRNÖK

## A csomagszállítás gazdasági és jogi sajátosságainak alapvonalai.

Irta: POLGÁR GÉZA okl. közgazda, m. kir. posta s.-titkár.

Traits fondamentaux des particularités économiques et juridiques du transport des colis.

Par Géza Polgár, économiste diplômé, aide-secrétaire des postes.

L'auteur continue et termine son essai commencé dans le No. 1 de notre revue.

(Folytatás.)

A szoros értelemben vett csomagszállítás mikénti teljesítésének részletes szabályozását a Postaüzleti Szabályzat (A. 1. Szab.) és a Postakezelési Utasítás (A. 2. és A. 3. Szab.) tartalmazzák. Az erre vonatkozó szabályzatok és utasítások jogi szempontból való kimerítő ismertetése eme tanulmány kereteit meghaladná. Ennélfogva csupán a csomagszállítási szerződés végrehajtásánál, illetőleg a csomagszállítás lebonyolításánál előforduló *különleges jogi vonatkozások és kötelek ismertetésére szorítokunk:*

A csomagszállítás lebonyolítása a szerződésben eredetileg megszabott lebonyolítási módtól két esetben térhet el:

1. ha a szállítás vagy kézbesítés akadályokba ütközik, vagy
2. ha a feladó a szállítási szerződést *utólag módosítja.*

A szállításnál és a kézbesítésnél felmerülő akadályokat közös elnevezéssel *fuvarozási akadályoknak* nevezhetjük.

A fuvarozási akadályok általában véve háromfélék lehetnek:

1. szerződéskötési, 2. szállítási, és 3. kézbesítési akadályok.

Szerződéskötési akadályról akkor lehet szó, ha a feladó cselekvőképtelen. A csomagszállítási szerződés jogügylet lévén, illet tehát cselekvőképességgel nem bíró egyének általában nem köthetnek s helyettük a jogügyletet a törvényes képviselőjük köti meg. (Hollós: Posta- és



Távírójog, 42. old.) A feladó cselekvőképtelensége esetében tehát a csomagszállítási szerződést tulajdonképpen jogérvényesnek nem lehetne tekinteni, a posta azonban azt az általános szállítási kötelezettsége alapján (A. 1. Szab. 3. §. 3. p.) rendszerint jogérvényesnek tekinti. A fuvarozási akadályok második csoportjának fogalmi körét a tulajdonképeni szállítási akadályok képezik. Az ilyen akadályok alatt a szállítás közben valamely oknál fogva felmerülő, a szállítás zavartalan lebonyolítását feltartóztató — gátló — akadályokat érthetjük. A szállítási akadályok felmerülése esetében a feladó a szerződéstől nem léphet vissza s a postát az akadályok következményeképpen jelentkező késedelemért kártérítési kötelezettség nem terheli. (A. 1. Szab. 3. §. 3. p., ill. 108. §. 1. p.)

A postauzleti szabályzatban a szállítási akadályokra nézve konkrét rendelkezéssel csupán a légi postai szállításhoz találkozunk arra vonatkozólag, hogy ha valamely légi jármű útközben leszállásra kényszerül és útját nem folytathatja, ez esetben a posta a rábízott küldeményeket — díjvisszatérítési vagy kártérítési kötelezettség nélkül — a rendes postai úton továbbíthatja. (A. 1. Szab. 57. §. 5. p.)

A szállítási akadályok fogalmi körét a Postauzleti Szabályzat nem határozza és nem jelöli meg, hogy ide milyen természetű akadályok tartoznak. Erre azért nincs szükség, mert a szállítás közben felmerülő, annak szerződésszabta lebonyolítását gátló akadályokból, feltartóztatásokból kifolyólag — mint már említettük, — a posta ellen semmiféle kárigényt nem lehet támasztani. A posta kártérítési felelőségének ilyen irányú korlátozását nyilván arra lehet visszavezetni, hogy a szállításhoz felmerülő akadályok, az esetek legnagyobb részében, a posta üzemén kívül álló olyan okok következményei, amelyet a posta sem meg nem előzhetett, sem el nem háríthatott (*vis maior*). Ilyen fuvarozási akadályoknak minősülnek a természeti események (pl. árvíz által okozott pályarongálás, hófúvás által okozott feltartóztatások), továbbá a postát szállító vasút vagy más közlekedési eszköz üzemében jelentkező zavarok (mint pl. a kisiklás, kocsis hönfutása, stb.), vagy pedig különleges hatósági intézkedések, mint a csomagok feltartóztatása, vám-, adó-, rendőr- vagy más hatóságok által.

A felsorolt *előbbi esetekben* a postára nézve általában egészen közömbös, hogy az akadály által okozott késedelem a postát szállító közlekedési vállalat hibájából vagy vétkességéből származott-e, vagy hogy azt a közlekedési vállalat (a vállalat vagy közegeinek) hibáján kívül véletlen vagy erőhatalom (*vis maior*), illetőleg ilyennek tekinthető körülmények idézték-e elő.

Az utóbbi körülmények kétséget kizáró megállapítása nem a közlekedési akadály által okozott késedelemnél, hanem az elveszés, sérülés, értékcsökkenésből eredő esetleges kártérítési kötelezettségeknél lehet szükséges.

A kereskedelmi forgalomban szereplő csomagoknál a feladó fontos magángazdasági érdekeire való tekintettel méltányosnak látszik — minden olyan esetre, amikor a csomagszállítási szerződések az eredeti feltételek szerint való teljesítése fizikailag is lehetetlenné válik, amikor tehát a feladónak érdekében állhat a kényszerítő körülmények folytán az eredeti szerződésnek valamely más kikötés szerint való végrehajtását megjelölni — a postának módot nyújtani arra nézve, hogy a feladó



a szállítási akadályok esetleg felmerülésének eseteire már a felvétel, vagyis a szerződés megkötése alkalmával előre rendelkezessen. A szállítás közben esetleg felmerülő — forgalmi fennakadás — feltartóztatás vagy más okból kifolyóan előálló késedelem következményeiképpen ugyanis előfordulhat annak a lehetősége, hogy a feladónak egyenesen magángazdasági érdekeibe ütköznék a csomagszállítási szerződésnek az eredeti kikötések — tartalom — szerinti végrehajtása. Ilyen eset különösen a kereskedelmi forgalomban szereplő olyan áruknál adódhat, amelyet a címzett (vándorkereskedő, vásári árus) a feladótól (gyáros, nagykereskedő) nagyobb mennyiségben egy bizonyos határozott időpontban megállapított alkalmoszerű üzleti tevékenységre (vásár, stb.) rendelt meg. Az A. 3. Szab. 134. §. 1. pontjában előírt az a rendelkezés, hogy szállítás közben felmerülő forgalmi fennakadás vagy vámhatósági feltartóztatás esetében hivatalból kell visszajelenteni a csomagot, ama korlátozásnál fogva, hogy ez a kötelezettség a postát erőhatalom esetén, valamint akkor sem terheli, ha a szállítás közben visszatartott csomagok darabszáma oly nagy, hogy visszajelentés küldését lehetetlenné teszi, a feladó számára a feladás alkalmával ilyen esetekre biztosítandó önkéntes szerződésmódosítási lehetőségnek a szükségességét nem dönti meg. Sőt a vis maior fogalmi körének a határozatlansága, valamint nagy forgalom esetében a visszajelentés küldésével járó nehézségek, éppen az előbbi állásfoglalás helyessége mellett bizonyítanak.

A feladó felvétel alkalmával eszközölhető rendelkezési jogkörének ilyen irányú kibővítése, a postai csomagszállítás fuvarozási jellegével állana összhangban és a közönség érdekeit szolgálná.

A fuvarozási akadályok harmadik leggyakrabban előforduló csoportját a kézbesítés akadályai képezik. Kézbesítési akadály akkor keletkezik, ha a csomag a rendeltetési postahivatalhoz beérkezett ugyan, de azt valamely oknál fogva a címzettnek vagy arra jogosult átvevőnek nem lehet kézbesíteni. A kézbesítési akadály jellegére nincs befolyással az a körülmény, hogy az akadályt a feladó vagy címzett hibájára, véletlen eseményre, vagy esetleg a posta hibájára lehet visszavezetni. Kézbesítési akadályról csomagkézbesítő hivataloknál belső kézbesítési kerületben magának a csomagnak a kézbesíthetetlensége, szállítólevél-kézbesítő hivataloknál pedig a szállítólevél kézbesíthetetlensége esetén lehet szó. Az utóbbiaknál abban az esetben, ha az átvételre jogosult a szállítólevelet, vagy külső kézbesítési kerületben az értesítő és elismervényt megkapta s így a posta a csomagot elvitel céljából már rendelkezésre bocsátotta, úgy a csomag ki nem váltása esetében tulajdonképpen elvileg nem lehet szó kézbesítési akadályról, hanem csupán a csomag átvételének késleltetéséről. Jogkövetkezmények szempontjából azonban az átvétel késleltetése, helyesebben a csomagnak a rendeltetési postahivaltól való ki nem váltása, egyenlő hatályú a kézbesíthetetlenséggel.

A kézbesítési akadályok felmerülésének esetére a feladónak az üzletszabályzat alapján jogában áll bizonyos szerződésmódosító rendelkezéseket tenni.

Ezek a rendelkezések jogi természetük szerint kétféleképpen lehetnek:

1. Ha a feladó kézbesíthetetlenség esetére, már a csomagszállítási szerződés megkötése alkalmával a saját kezdeményezéséből — önkéntes elhatározása folytán, — az üzletszabályzatban előírt, illetőleg meg-



engedett valamilyen módon (A. 1. Szab. 46. §. 2. p.) a szerződés megváltoztatására nevezve *előre*, vagy pedig a kézbesíthetlenségről szerzett értesülése után *utólagosan* (97. §. 3. p.) rendelkezett.

2. Ha a feladó ilyen szerződés-módosító rendelkezést kézbesíthetlenség esetére sem előre, sem utólagosan nem tett, vagyis a szerződés-módosítás kényszerítő körülmények jolytán válik szükségessé.

A kényszerű szerződés-módosítás esete nemcsak a feladó rendelkezéseinek hiányából eredő kézbesíthetlenség esetében, hanem olyan esetekben is előállhat, amikor a csomagra bűnügyi-, vám- vagy más hatóság zárlatot rendel el.

A kényszerű — feladó akaratától független — szerződés-módosításnak említett két esete jogkövetkezmények szerint abban különbözik egymástól, hogy első esetben a csomagoknak a feladó részére való viszszaakadését, utóbbi esetben pedig a feladó csomagja feletti rendelkezési jogának időleges feltüggesztését — korlátozását — vonja maga után.

A postát a lefoglalásról a feladó részére értesítési kötelezettség csupán a külföldi forgalomban váltott — vámhatóság által lefoglalt — küldeményeknél terheli. (A. 1. Szab. 87. §. 9. p. és 104. §. 8. p.) Ezzel kapcsolatban megemlíthetjük, hogy a vasút a lefoglalást elrendelő hatósági végzésről köteles a feladót azonnal értesíteni, mind a belföldi, mind a nemzetközi viszonylatban való fuvarozás esetében. (V. Ü. Sz. 93. §. 1. p.) A feladó esetleges utólagos rendelkezéseit azonban a vasút csak akkor foganatosíthatja, ha utólag akár a vasút figyelmeztetésére, akár pedig a hatósági zár alá vételről értesített feladó közbenjárására, a hatóság az árut a zár alól feloldja. A fuvarozó (vasút) a fuvarozói felelősség elvénél fogva (K. T. 398., 342. és 424. §. — V. Ü. Sz. 97. §., 96. §., A. N. E. 27. cikk 1. §. és 26. cikk 2. §.) köteles e bűnügyi vagy más hatósági zár alá helyezés esetében a hatósági közegeket és a végrehajtatót figyelmeztetni arra, hogy a végrehajtást szenvedő átvevőt mindaddig, amíg a fuvarlevelet nem váltotta ki, az áru feletti rendelkezési jog nem illeti meg, ennél fogva az árut az átvevő tartozásainak a fedezésére harmadik személyek javára nem lehet lefoglalni.

Kétségtelen, hogy ez az eljárás minden tekintetben a feladó magángazdasági érdekeit szolgálja s a fuvarozói felelősség említett — az általános magánjogi felelősségnél sokkal szigorúbb — elve alapján kötelezi a fuvarozó vasutat.

A feladó rendelkezési jogosultságát a csomagszállítási szerződésnél is a K. T. 404. §-ából vezethetjük le, amely szerint a rendelkezési jog addig terjed, míg a fuvarozó a fuvarlevelet az áru megérkezése után az átvevőnek ki nem szolgáltatja.

Rendelkező (utasítási) jog alatt a feladónak azon jogosultságát értjük, melynél fogva a postának a csomagszállítás lebonyolítására nézve bizonyos utasításokat adhat. Ezek az utasítások a csomagszállítási szerződést a megállapított korlátok között kiegészíthetik vagy megváltoztathatják. Az utólagos rendelkezés által azonban nem keletkezik új szerződés, hanem csak az eredeti szerződés végrehajtása módosul, a rendelkezésre jogosult akarata értelmében.

A feladó rendelkezési jogának gazdasági magyarázata abban rejlik, hogy a kereskedelmi forgalomban szereplő áruknál a feladó gyakran kerülhet abba a helyzetbe, hogy a csomagszállítási szerződésen



kénytelen utólagosan módosítást eszközölni. Ilyen eset pl. ha a feladó a csomag elküldése után szerez értesülést arról, hogy a címzett fizetés-képtelen lett, illetőleg nem eléggé hitelképes, vagy nem hajlandó a neki küldött árut átvenni. A címzett megtagadhatja az átvételt azért, mert a feladó nem a megállapított vételügylet értelmében, vagy nem a rendes kikötött időben, esetleg a megállapodásuk ellenére, bérmentetlenül vagy utánvétellel terhelve adta fel az árut. Tehát a feladó és a címzett gazdasági érdekei sok esetben megkívánhatják, hogy a már megkötött szerződés utólag módosíttassék s elvileg a postának sem lehet az érdeke az, hogy az *eredeti szerződés feltétlenül az eredeti megállapodások szerint bonyolítottassék le*. A feladó részére a fuvarozási szerződés utólagos megváltoztatása iránt biztosított rendelkező jognak gazdasági értéke csak akkor van, ha a fuvarozó az utólagos rendelkezésnek hiánytalan, pontos és kellő időben való fogamatosítására — eme különleges szolgáltatás díjazása ellenében — természetesen kártérítéssel kapcsolatos kötelezettséget is vállal.

A vasútintézet ezért az utólagos rendelkezések fogamatosításának elmulasztásából eredhető károkért az eset minőségéhez képest felel is. A felelősség, illetőleg kártérítés mértéke aszerint alakul, hogy a feladói utólagos rendelkezés helytelen, hiányos végrehajtása, ennek elmulasztása, vagyis az abból eredő kárt előidéző ok, a vasúti közegeknek tévedésére, enyhe mulasztására (*culpa levis*), vagy pedig szándékosságára (*dolus*), illetőleg súlyos (vétkes) gondatlanságára (*culpa lata*) vezethető vissza. A vasúti üzletszabályzat eme rendelkezéseit a felső bírósági joggyakorlat is szentesítette olyan értelemben, hogy a vasút felelős azért a kárért is, amelyet a feladónak az Üzl. Szab. 74. §-a értelmében kötelezett értesítés, vagy a rendelkezésre felhívás igazolatlan elmulasztásával okozott. (Curia, 1920. jan. 18. P. IV. 3422/920. sz.) (V. Ü. Sz. 85. §. és 105. §.)

A posta ezidőszerint az utólagos rendelkezések fogamatosításának elmaradásáért kártérítést nem ad. (A. 1. Szab. 100. §. 6. p.) A jövő fejlődési iránya azonban legalább a kereskedelmi forgalomban szereplő csomagoknál — a csomagszállítási szolgálat esetleges kiterjesztésével kapcsolatban — e jogszabály bizonyos mérvű megváltoztatására vagy kiegészítésére vezethet.

A posta csomagszállítási szerződésben foglalt kötelezettségének eleget tett, illetőleg a fuvarozást végrehajtotta akkor, amidőn a csomagot az eredeti, vagy a szabályszerűen módosított szerződésben foglaltaknak megfelelően, a rendeltetési helyen a címzettnek, vagy az arra jogosult átvevőnek kézbesítette, avagy kézbesíthetetlenség esetében a feladó által előírt és szerződésben foglalt rendelkezéseknek eleget tett. (A. 1. Szab. 97. §. 3. p.)

Minthogy azonban a szerződés visszterhes jogügylet, a postafuvarozás és az ezzel kapcsolatos esetleges különleges szolgáltatások teljesítése fejében a másik szerződő féltől megfelelő ellenértéket: szállítási és egyéb díjak kiegyenlítését követelheti. A bérmentesítési és egyéb díjak nagyságát a jogérvényesen kihirdetett díjszabások szabják meg teljes határozottsággal. A szállítási díjon és a külön teljesítményekért fizetett mellékdíjakon (uv. jutalék, értéknylvánítási díj, expressz díj stb.) kívül a posta követelheti még mindazon kiadásainak a megtérítését



is, amelyeket a szállított csomagra szükségképen vagy hasznosan fordított (pl. sérült csomagok átcsomagolási díja. A. 2. Szab. 82. §. 15. p.)

A csomagot terhelő szállítási (bérmentesítési) és egyéb díjakat — mint ismeretes, — a feladó vagy a címzett (átvevő) köteles megfizetni, s így annak kiegyenlítéséről, megtérítéséről a posta semmi körülmények között nem mond le; ennél fogva a díjtizetési kötelezettség alól, még a küldemény visszaadása vagy az arról való lemondás sem mentesít. (A. 1. Szab. 8. §. 2. p.) Éppen ezért a postát követeléseit fejében a csomagra a követelések teljes kiegyenlítéséig tulajdonképen *megtartási (zálog) jog illeti meg.* (Hollós: Postajog, 19. old.)

A megtartási (zálog) jog a fuvarozási jognak azon általános elve, hogy a fuvarozó a fuvarozási szerződésből eredő követeléseinek biztosítására szükség esetén magát az áru értékéből kielégítheti.

Bár a posta üzletszabályzata a megtartási (zálog) jogról kifejezetten nem rendelkezik, s a postai zálogjog alanyát, terjedelmét nem határozza meg, mégis abból a körülményből, hogy a csomagot terhelő postai és egyéb díjaknak a kiegyenlítése nélkül, a csomagot sem a címzettnek, sem a feladónak nem adja ki, következik, hogy megtartási zálogjogot a küldemény felett tényleg gyakorol.

A postát a csomagot terhelő díjak kiegyenlítéséig megillető megtartási jogot tehát bizonyos mértékben zálogbirtokosi jognak lehet tekinteni, amely kiterjed a szerződésből eredő összes követelésekre, amelyeket a rendeltetési postahivatal beszedni köteles. Ezek közé a vámköltések, tehát nem szorosan a szállítási szerződésből eredő költségek, akkor tartoznak, ha a posta a vám elé állításról, a vámhatósági kezelés teljesítéséről maga gondoskodik. Mivel ilyen esetben a vámköltés postai költséggé válik, s a féllel szemben a posta követeléseképen jelentkezik, ezért tulajdonképen a zálogjogból a vámhatóság is közvetve jogosulttá válik. Ugyanez a jogi helyzet az utánvétel esetében is a feladó követelésére.

A zálogjog a belföldi fuvarozásokra nézve a K. T. 411. §-ában van szabályozva s ennek alapján a fuvarozót a fuvarozási szerződésből eredő követelések, különösen a fuvardíj, fekbér, mellékdíjak, vámok és egyéb költségek erejéig, az árukra nézve — *ex lege* — zálogjog *illeti meg.*

A fuvarozási jogi zálogjog: kézizálogjog, amelynek a lényege abban áll, hogy hitelező (fuvarozó) a birtokában (zálogbirtok) tartott ingó dolgot (árut, csomagot) a szerződésből eredő követelésének biztosítására mindaddig magánál tarthatja, amíg az adós (címzett vagy feladó) nem fizet. Abban az esetben pedig, ha a fizetés (kiegyenlítés) az esedékesség időpontján túl késik, a hitelezőnek joga van a zálogtárgyat értékesíteni és az eladási árból magát kielégíteni. (Nánássy i. m. 179. old.)

A zálogbirtoklásra (megtartásra) vonatkozó joggal tehát a posta is rendelkezik mindaddig, amíg követeléseit akár kiegyenlítés, akár pedig kényszerbehajtás útján meg nem térülnek, csupán a kielégítési joga van határok közé szorítva, illetőleg a kielégítési jognak a gyakorlása van bizonyos meghatározott esetekre fenntartva. Ilyen eset az, amikor a posta a kézizálogul szolgáló romló tartalmú csomagot minden alak-szerűség és bírói közbenjárás nélkül értékesítheti, eladhatja és a vétel-árból követeléseit kielégítheti. (A. 1. Szab. 101. §. 1—4. p.)

A vasúti üzletszabályzat szerint (93. §.) a vasútnak is jogában áll



a gyors romlás veszélyének kitétt, ki nem szolgáltatható árukat, minden alakszerűség nélkül azonnal értékesíteni. Ha azonban a rendeltetési állomáson nincs meg a lehetőség annak, hogy az áru eladásánál a nyilvános árverésen megfelelő árat lehessen elérni, úgy a vasút a *rendes kereskedő gondosságánál fogva* az árut olyan helyre köteles eljuttatni, ahol az értékesítés előnyösebb lehet, csupán az erre fordított költségeket téríttetheti meg. (v. ö. Nánássy i. m. 241. old.)

A csomagszállítási szerződés végrehajtását rendszerint akkor lehet befejezettnek tekinteni, ha mindkét fél kötelezettségének teljes egészében eleget tett. Nevezetesen, ha a posta a csomagot a rendeltetési helyen a címzettnek szabályszerűen kézbesítette, a szállítási költségeket pedig a feladótól vagy a címzettől (átvevőtől) bevételezte.

A szerződés teljesítésének a befejezése után is *merülhetnek fel azonban bizonyos szerződésből eredő kötelezettségek, ú. n. utólagos kötelezések, amelyek jogi természetük szerint elszámolási és kártérítési jellegűek lehetnek. Felszólamlás esetében utólagos elszámolási (utánfizetési és díjvisszatérítési) kötelezettség egyaránt terheli a csomagszállítási szerződésben résztvevő szerződő feleket és a címzettet* az üzletszabályzatban felsorolt esetekben a meghatározott záros határidőn (1 év) belül. (A. 1. Szab. 8. §. 2. p. és 9. §. 1. és 2. p.)

Elszámolási jellegű utólagos kötelezések, a feladó, illetőleg a címzett részéről, a valamely oknál fogva be nem szedett díjak *utánfizetési*, a posta részéről pedig a jogszerűnél többet felszámított, illetőleg beszedett díjakkal *visszatérítési kötelezettsége*.

A díjak utánfizetési, illetőleg visszatérítési kötelezettségének jogalapja abban rejlik, hogy a fél által a jogszerűnél magasabb díjfizetés teljesítése a posta részéről, illetőleg ellenkező esetben a fél részéről tulajdonképpen alaptalan gazdagodásnak minősíthető, amelynek egyik alfaja a magánjogban tartozatlan fizetés (conditio indebiti) jogi formulázásban ismeretes. (Szladits, II. 274. old.) A fél által a jogszerűnél magasabb díjfizetés teljesítése tehát a tartozatlan fizetés fogalmi körébe esik.

Az ilyen teljesítés magánjog s az abból kisarjadt fuvarjog szerint is minden esetben visszajár, ha csak a gazdagodó fél *be nem bizonyítja*, hogy a tartozatlanul fizető tudta a követelés fenn nem állását. Mivel ez a körülmény elszámolási kötelezettségekből származó utólagos kötelezéseknel nem áll fenn s a *tartozatlan fizetés oka* — bár elvileg közömbös — a gyakorlatban rendszerint tévedésre vezethető vissza, ezért a csomagszállítási szerződésben résztvevők ilyen esetekben az utánfizetést, illetőleg visszatérítést jogszerűen követelhetik. (l. a szerző: Magyar Posta 1935. 1. sz.-ban megjelent pályamunkáját.)

Eme jogi érveléseinket különben alátámasztja az ebben a kérdésben kifejlődött bírói gyakorlat is, amely szerint „a beszedett díjtöbbletre vonatkozó díjvisszatérítési igény *lényegében tartozatlan fizetésből* eredő jogi igény, amiből következik, hogy a fuvarozó oly összeget tartozik visszafizetni, amely összeget jogosulatlanul beszedett.“ (Budapesti ívszék, 14 P. 32.285/8/1923.) „A követelés alapjául szolgáló ügylet jogi természetén nem változtathat az, hogy a túlfizetési igény számítási hibából ered s az ily követelés tehát fuvarozási ügyletből keletkezett követelés tekintete alá vonandó.“ (Curia, 1919. I. 23. — P. IV. 5706/1918.)



A díjvisszatérítésre, vagy a díj utólagos kiszabására vonatkozó igényt tehát a fél, illetőleg a posta az előírt határidő alatt (1 év) mint a fuvarozási ügyletből eredő követelést érvényesítheti. A díjvisszatérítésre vonatkozó jogigény érvényesítése azonban nem nyújt alapot az igény jogosultnak arra, hogy a különbözetért a posta ellen kárigénnyel is felléphessen. Ugyancsak a postának sincs joga arra, hogy a különbözeti díjak utólagos behajtásán kívül, az érdekelttől esetleges egyéb kár megtérítését követelhesse. A vasútnál azonban, ha az átvevő be tudja igazolni azt, hogy a vasúti közegeket a jogszerűnél magasabb fuvardíjak beszedésénél szándékosság vezette, úgy a vasút a fuvardíjak helyesbítésének elmulasztásából eredő következményekért teljes mértékben szavatol.

Megfontolásra érdemes körülmény itten az esetleges kamattérítés kérdése, amelyet a V. Ü. Sz. bizonyos értékhatáron (10 pengőn) felül kötelezőleg mond ki. A postauzletszabályzat a kamattérítésre vonatkozólag általánosságban intézkedik ilyen értelemben, hogy „Késedelem esetében a tartozás összege után e határidőt követő naptól kezdve az adóhátrálékokra megállapított mindenkor kulcs szerinti késedelmi kamat jár.” (A. 1. Szab. 7. §. 2. p.) E jogszabályt azonban a díj utánfizetési és visszatérítési igények érvényesítésével kapcsolatban nem lehet alkalmazni, mivel az ilyen természetű utólagos kötelemeknek rendszerint tévedés szokott a causája lenni s ezért az egyenlő elbánás elvénél fogva eme igény érvényesítése helyesen egyik félre nézve sem járhat külön joghátránnyal. A díjvisszatérítésre vonatkozó igényét a fél elvileg csak perenkívüli úton érvényesítheti. A kereset benyújtását megelőző felszólamlás (nem peres eljárás) a magyar jogban nem kötelező s így erre vonatkozólag az üzletszabályzat sem tartalmaz kötelező rendelkezést. Abban az esetben azonban, ha a fél a díjtérítési igényét felszólalás nélkül per útján érvényesíti, vagy a felszólalás elintézéséhez szükséges időt be nem várva, perel, úgy a postát e per költségei nem terhelhetik.

A díjtérítési kötelezettségeken kívül ugyancsak *elszámolási jellegű* kötelem a postának a feladó által előírt és a címzettől beszédett *utánvételi összegre vonatkozó haladéktalan kifizetési kötelezettsége*.

Az utánvétele, mint utólagos kötelemre vonatkozó jogi szabályok ismertetését ezúttal mellőzöm, mivel ezeket már egy korábbi tanulmányomban részletesen és kimerítően ismertettem. (I. szerző: Magyar Posta 1935. 2. sz.) Ugyancsak nem térek ki a csomagszállítás lebonyolítása után felmerülő utólagos kötelemek második kategóriájának, a posta fuvarozási felelősségéből folyó *kártérítésnek*, illetőleg az erre vonatkozó jogszabályoknak kimerítő ismertetésére, egyfelől azért, mert ennek hatalmas anyaga egy külön tanulmány keretébe tartozna, másrészt pedig azért, mert ezzel a kérdéskomplexummal is foglalkoztam már e lap hasábjain. (I. szerző: Magyar Posta 1936. 1. sz.)

Csupán annak ismertetésére térek ezúttal, hogy a postai csomagszállításnál a *kártérítés mértéke* szerint általában háromféle esetet lehet megkülönböztetni. Ezek:

1. a *rendes*, 2. a *mérsékelt vagy csökkentett*, és 3. *fokozott vagy felemelt kártérítés*.

1. Rendes kártérítésnek akkor van helye, midőn értéknylvánítás nem történt és a postának az üzletszabályzat (A. 1. Szab. 106. §., 107. §.)



rendelkezései értelmében a felmerült fuvarozási kárért kártérítést kell fizetnie.

A rendes kártérítés a kereskedelmi forgalomban szereplő áruknál a feladási hely tőzsdei árfolyama, piaci ára, közös néven kereskedelmi értéke szerint, ezek hiányában, vagyis a kereskedelmi forgalomban nem szereplő áruknál pedig azoknak rendes vagy közönséges értéke alapján számíttatik ki, azzal a korlátozással, hogy a kártérítés összege nem lehet nagyobb, mint a csomag egész súlyát alapul véve, kg-ként 4 P.

2. Mérsékelt, csökkentett kártérítést köthet ki magának a posta, ha ezzel szemben díjmérséklést nyújt. Ennek a kikötésnek alapja a kivételes díjszabásokban és rendkívüli díjkedvezményekben van.

Ilyen jelenleg a postaalkalmazottak díjkedvezménye élelmiszer-szállításra. Az értéknyilvántás nélkül feladott ilyen csomagoknál a kártérítés nem lehet nagyobb, mint a rendes kártérítés  $\frac{1}{4}$  része. (81.208/1931. X. 4. K. M.)

3. Fokozott vagy felemelt kártérítést ad a posta értéknyilvántás esetében. A fokozott kártérítés mértéke az eszközölt értéknyilvántás nagyságáig terjed, azzal a korlátozással, hogy az értéknyilvántás összege nem haladhatja meg az áru valódi értékét, sőt az áru valódi értékénél nagyobb értéknyilvántás kizárja a posta kártérítési felelősségét. (A. 1. Szab. 108. §. 4. p.)

Az általános magánjogi jogelveknek megfelelő széles alapokon nyugvó ú. n. teljes kártérítést a postajog ezidőszert még nem ismer, még szándékosság vagy súlyos gondatlanság esetében sem.

A csomagszállítási szerződés különböző fázisainak az ismertetése, valamint a szerződésből eredő ú. n. utólagos kötelek érintése után kimondhatjuk, hogy az eredeti szerződésben az ahhoz esetleg csatlakozó mellékszerződésekben foglalt kikötések, valamint az esetleges utólagos kötelekből fakadó kötelezettségek teljesítése végleges befejezést akkor nyer, ha a szerződő felek a szerződésben előírt összes kötelezettségeiknek minden tekintetben hiánytalanul eleget tettek.





## A m. kir. posta kártérítési felelőssége a levélszekrény útján feladott ajánlott küldemény elveszése esetében.

Irta: Dr. FÜLÖP KÁLMÁN TIBOR m. kir. postasegédtitkár, ügyész.

Responsabilité de l'Administration des postes hongroises en cas de perte d'envois recommandés déposés à la boîte aux lettres.

Par le dr. Coloman Tibor Fülöp, aide-secrétaire des postes.

Un envoi désigné comme recommandé, déposé à la boîte aux lettres, s'égarait, avant d'avoir été soumis à la formalité de la recommandation. L'expéditeur réclamait une indemnité. La réclamation ayant été rejetée en premier et en dernier ressort, l'expéditeur intentait un procès à l'Administration des postes, ensuite de quoi le juge condamnait l'Administration à payer l'indemnité. En connexion de ce cas concret, l'auteur expose les dispositions du Règlement postal à cet égard et établit que le Règlement ne contient pas de stipulations précises prévoyant un tel cas. Toutefois, selon l'interprétation correcte des dispositions réglementaires, l'Administration ne serait pas tenue de payer une indemnité en pareil cas. C'est pourquoi il est d'avis qu'il serait indiqué d'amender le Règlement en conséquence.

A közelmúltban egy, a levélszekrény útján feladott ajánlottnak jelzett s így is bélyegzett küldemény elveszése kapcsán érdekes kártérítési kérdés merült fel. Nevezetesen az, hogy a m. kir. posta kártérítési felelőssége a levélszekrény útján ajánlott levélként feladni szándékoltt küldeménynek az elveszése esetében a küldeménynek a levélszekrénybe való bedobása pillanatában vagy pedig akkor kezdődik, mikor a m. kir. posta, mint ajánlott küldeményt nyilvántartásba veszi.

Mielőtt a kérdéssel kapcsolatban állást foglalnék, ismertetni kívánom a felmerült esettel kapcsolatban hozott közigazgatási és bírói határozatokat.

Dr. F. E. beadvánnyal fordult . . . . .-i postahivatalhoz, amelyben előadta, hogy levélszekrény útján egy ajánlottnak jelzett s ennek megfelelően bélyegzett küldeményt adott fel A levelet a . . . . .-i postahivatalhoz beosztott M. G. postaszolga ellopta s tartalmát elidegenítette. Minthogy a m. kir. posta az ajánlott küldemény elveszéséért kártérítéssel tartozik, kérte kárának a megtérítését.

A . . . . .-i postahivatal a kérelmet elutasította. A hivatal határozatát azzal indokolta, hogy a m. kir. posta az üzletszabályzat értelmében a szállítására bízott küldemények közül csak a könyvelt küldeményekért vállal felelősséget. Könyvelt küldemények azok, amelyekről a m. kir. posta a felvétel alkalmával rendszerint írásbeli elismervényt állít ki. A kérdéses küldemény a hivatal kezelési okmányaiban nem fordul elő, arról feladóvevényt nem állított ki, így azt könyvelt küldeménynek nem lehet tekinteni, elveszése esetében tehát az után kártérítés nem jár. Egyébként is — mondja a határozat indokolása — az üzletszabályzat értelmében a m. kir. posta nem felelős az olyan károkért, melyeket a feladó, illetőleg címzett vagy megbízottjuk a küldemény feladására, szállítására és kézbesítésére vonatkozó szabályok figyelmen kívül hagyásával vagy más módon maga okozott, illetőleg magára hárított.



Adott esetben pedig a kár azért merülhetett fel, mert az ajánlökként feladni szándékolt küldeményt a feladó nem a felvevő tisztviselőnél, hanem levélszekrény útján adta fel. Ezzel a tényével a feladó a felmerült kárt magára hárította, illetőleg a m. kir. posta kárfelelőssége megszűnt.

A határozat ellen dr. F. E. fellebbezéssel élt. Fellebbezését arra alapította, hogy ha a m. kir. posta megengedi ajánlott küldeményeknek a levélszekrény útján való feladását, annak elveszése esetében a kárt is viselni tartozik. Fokozott mértékben alkalmazandó ez a szabály adott esetben, hiszen a kár úgy következett be, hogy a küldeményt a m. kir. posta egyik alkalmazottja ellopta.

A .....-i m. kir. postaigazgatóság a hivatal határozatát helyben hagyta. Az igazgatóság határozatának az indokolásában többek között azt emeli ki, hogy az érdekelt a küldemény feladásáról feladóvevényt felmutatni nem tudott s más módon sem tudta minden kétséget kizáróan igazolni, hogy a szóbanlevő küldeményt, habár levélszekrény útján, de ajánlottan adta fel.

Ezek után a károsult keresetet indított a m. kir. posta ellen s kérte kárának a megtérítését. Felperes a tárgyalás során hivatkozott arra, hogy a ..... m. kir. postaigazgatóság határozata értelmében kártérítés azért nem jár, mert minden kétséget kizáróan nem igazolta azt, hogy a kérdéses küldeményt, bár a levélszekrény útján, de ajánlottan adta fel. A bíróság a felperes kérelmére elrendelte ennek a ténykörülmenynek bizonyítását. A lefolytatott bizonyítás alapján a bíróság tényként állapította meg, hogy felperes a kérdéses levelet ajánlottnak jelezve s annak bélyegezve a levélszekrény útján adta fel, a küldeményt azonban még az elkönyvelés előtt a m. kir. posta egyik alkalmazottja eltulajdonította s így az rendeltetési helyére nem érkezett meg. Minthogy a m. kir. posta alkalmazottja — mondja a bírói ítélet indokolása — csakis a kellő ellenőrzés és felügyelet elmulasztásából kifolyólag jutott abba a helyzetbe, hogy a felperes által ajánlottan feladott küldeményt még az elkönyvelés előtt eltulajdonítsa, a bíróság a m. kir. postát kártérítésre kötelezte. A bíróság ítéletében nem hivatkozik az üzletszabályzatnak arra a rendelkezésére, amely alapján a m. kir. posta kártérítési felelősségét megállapította, csupán arra utalt, hogy az ítélet rendelkező része megfelel az általános magánjogi elveknek és az üzletszabályzat rendelkezéseinek is.

Miután a bírói ítélet az üzletszabályzat rendelkezésére is hivatkozik, megkísérlem az ítéletben foglalt álláspontot az üzletszabályzat rendelkezései alapján megindokolni.

Az A. 1. Szab. 106. §. 1. pontjában foglalt rendelkezés értelmében a m. kir. posta csak a könyvelt küldeményekért vállal felelősséget. Az A. 1. Szab. 61. §. 4. pont 2. bekezdése úgy intézkedik, hogy a könyvelt küldemény feladását a feladóvevény bizonyítja s a levélszekrény útján feladott küldemény feladóvevényét utólag meg lehet kapni. A kártérítési felelősség tartalmáról rendelkező 109. §. 1. pont szerint a m. kir. posta felelőssége a könyvelt küldeményekért a feladóvevény kiadásával kezdődik. E rendelkezésekből határozottan arra kell következtetni, hogy a m. kir. posta minden könyvelt küldeményről feladóvevényt állít ki s felelőssége a feladóvevény kiadásával kezdődik.



Az ismertetett rendelkezések határozottságát csökkenti azonban az A. 1. Szab. 106. §. 1. pontjában foglalt az az intézkedés, hogy könyvelt küldemény az, amelyről a m. kir. posta a feladásakor *rendszerint* írásbeli elismervényt állít ki. Ebből folyóan vannak olyan könyvelt küldemények is, amelyeknek a feladásakor a m. kir. posta feladóvevényt nem állít ki. Minthogy pedig ezek a küldemények is könyvelt küldemények, elveszésük esetén kártérítés jár. Ilyen könyvelt küldeményeknek minősíthetjük a levélszekrény útján feladott ajánlott küldeményeket is, amelyekről feladóvevény valamely oknál fogva nem adott ki, de feladásuk egyéb módon igazoltatott. Ez az okoskodás olvasható ki az ismertetett igazgatósági határozat indokolásában foglalt ama kijelentésből is, hogy a feladó sem feladóvevényt felmutatni nem tudott, sem pedig más módon nem tudta minden kétséget kizáróan igazolni azt, hogy a szóbanlevő küldeményt, habár a levélszekrény útján, de ajánlottan adta fel.

Nem utasítható el ilyen okoskodás mellett a kártérítési kérelem — s így nézetem szerint nem helytálló az ismertetett első fokú közigazgatási határozat erre utaló része — az A. 1. Szab. 108. §. 7. pontjában foglalt ama rendelkezés alapján, hogy a m. kir. posta nem felelős az olyan károkért, amelyeket a feladó, illetőleg a címzett vagy megbízottjuk a küldemény feladására, szállítására és kézbesítésére vonatkozó postai szabályok figyelmen kívül hagyásával vagy más módon maga okozott vagy magára hárított. Ugyanis az A. 1. Szab. 61. §. 2. pontja kifejezetten megengedi az ajánlott küldeményeknek a levélszekrény útján való feladását. Következésképpen az így történt feladás nem ütközik a postai szabályokba s így nem lehet alkalmazni az A. 1. Szab. 108. §. 7. pontjában foglalt joghatást.

Ilyen okfejtés alapján a keresetnek helytadó bírói ítélet az üzletszabályzat alapján is megindokolhatónak látszik.

Nézetem szerint azonban az ismertetett okfejtés nem felel meg az üzletszabályzat kártérítési alapelveinek s a hivatkozott üzletszabályzati rendelkezéseknek ezt az értelmet nem lehet tulajdonítani. A kérdés helyes megoldását, — minthogy az üzletszabályzat rendelkezései kétséget hagynak — az üzletszabályzat kártérítési alapelveiből kell levezetni.

Kiindulási pontnak fogadjuk el az A. 1. Szab. 106. §. 1. pontjában foglalt azt a kártérítési alapelvet, hogy a m. kir. posta kártérítést csak a könyvelt küldeményekért ad. Alkalmazva ezt a szabályt adott esetre, a m. kir. posta a levélpostai küldemények közül csak az ajánlott küldeményekért vállal felelősséget. El kell döntenünk tehát azt a kérdést, hogy levélszekrény útján feladott ajánlott levélpostai küldemény már a feladás pillanatában ajánlott küldeménynek tekinthető vagy sem, ha nem, mely időponttól minősül annak?

E kérdés eldöntése céljából vizsgáljuk, hogy mi a különbség az ajánlott és a közönséges levélpostai küldemény között. Mindkét esetben a m. kir. posta és a feladó között egy harmadik személy, a címzett javára kötött szerződés jön létre, amely szerint a m. kir. posta az üzletszabályzatban foglalt feltételek mellett kötelezettséget vállal arra, hogy a küldeményt a címzethez szállítja. A cél tekintetében tehát az ajánlott és a közönséges küldemények között különbség nincs. A különbség a szállítás módjában, a szerződés megkötésénél, a szorosabb értelemben



vett szállításnál és a kézbesítésnél található. A közönséges levélpostai küldemény szállítására vonatkozó szerződés konkludens ténnyel jön létre. A feladó a küldeményét úgy szereli fel és helyezi el, hogy abból a m. kir. posta arra következtet, miszerint azt a címzetthez kívánja szállíttatni. A m. kir. posta a közönséges küldeményekről feladóvevényt nem állít ki, azt a szállítás során nyilvántartásba nem veszi s elismervény nélkül kézbesítetteti. Ebből folyóan a közönséges levélpostai küldemény elveszése esetében nem, vagy legalább is hosszas bizonyítási eljárás eredményeként lehetne megállapítani, hogy a küldemény a postára feladott vagy sem. Ezzel szemben az ajánlott levélpostai küldemények feladása általában a postahivatalban a felvevő tisztviselő kezéhez történik. A szerződés megkötése nem egy faktum konkludenssel, hanem közvetlenül szóval, sőt részben írásban történik. Nevezetesen a m. kir. posta a küldemény felvételéről, tehát a szerződés megkötéséről írásbeli elismervényt, feladóvevényt ad ki. A szállítás során az ajánlott küldemények kezelése, ha nem is küldeménykénti, de darabszám szerinti felelősség s a közönséges küldemények kezelését meghaladó gondosság terhe mellett történik. Kézbesítésüknél pedig az átvevő az átvételt írásban igazolja. Az ajánlott levélpostai küldeményeknél tehát a feladó a feladóvevény felmutatásával igazolhatja a küldeménynek a postára való feladását a m. kir. posta ugyancsak írásban igazolni tudja annak kézbesítését.

Az előadottakból folyóan a közönséges és az ajánlott levélpostai küldemény között az a legjellegzetesebb különbség, hogy míg a közönséges levélpostai küldeménynek postára való feladása és kézbesítése minden kétséget kizáróan egyszerű úton nem állapítható meg, addig az ajánlott levélpostai küldeményeknél ez a m. kir. posta által kiállított okirattal igazolható. Ez lehetett egyik döntő indoka annak, hogy a m. kir. posta csak a könyvelt küldeményekért vállal kártérítési felelősséget.

Ezek után tegyük vizsgálat tárgyává a levélszekrény útján feladott ajánlottnak jelzett levélpostai küldeménynek a természetét. A célját illetően, ugyanaz a cél, mint a közönséges és ajánlott levélpostai küldeménynél; a küldeménynek a címzetthez való szállítása. A szerződés a m. kir. posta és a feladó között nem közvetlenül, hanem közvetve, faktum konkludenssel történik. A feladó ugyanis a levélszekrénybe dobja be küldeményét s magán a küldeményen fejezi ki abbéli kívánságát, hogy azt ajánlottan kívánja szállíttatni. A küldeménynek a kezelése a szállítás során mindaddig, míg a m. kir. posta tudomást nem szerez a feladónak az ajánlott kikötésre vonatkozó kívánságáról, úgy történik, mint a közönséges küldeményeké. Mikor a m. kir. posta — akár a rovincsolás, akár a szállítás, akár a kézbesítés során — észreveszi a feladónak a küldeményen kifejezett kívánságát, a küldeményt ajánlottként felveszi s tovább ajánlottként kezeli. Ha a szállítás során nem veszi észre a feladó kikötését, akkor a küldeményt a szállítás egész folyamán közönséges levélpostai küldeményként kezeli és kézbesíti.

Nyilvánvaló tehát, hogy a levélszekrény útján feladott ajánlott levélpostai küldemény szállítása kapcsán — ha m. kir. posta az ajánlott jelzést észreveszi — a feladó s a m. kir. posta között két szerződés jön létre. Az első egy közönséges levélpostai küldemény szállítására vonatkozik s létrejön a küldeménynek a levélszekrénybe való bedobásával, a



másik szerződés pedig akkor, mikor a m. kir. posta a feladó kívánságáról tudomást szerez s ennek megfelelően a küldeményt ajánlottként felveszi. Ebből folyik, hogy a felvétel pillanatától kezdve válik a közönséges küldemény könyvelt küldeménnyé s a m. kir. posta kártérítési felelősségét a küldemény után ettől a pillanattól kell számítani.

Ezt az álláspontot — rendelkezéseink helyes értelmezése mellett — az üzletszabályzat intézkedései is támogatják. Hiszen általános kártérítési alapelv az üzletszabályzatban az, hogy a m. kir. posta csak a könyvelt küldeményekért vállal felelősséget. Az üzletszabályzatban pedig olyan rendelkezés nincs, amely szerint a levélszekrény útján feladott küldemény már a bedobás pillanatában könyvelt küldemény lenne. Nem lévén rendelkezés a levélszekrény útján feladott küldemény jellegéről, azt az üzletszabályzat összes rendelkezéseinek figyelembevétele mellett kell megállapítani. Az üzletszabályzat szellemében pedig — mint fentebb látjuk — csak a második szerződés létrejöttével, tehát az ajánlottként való felvétellel válik az így feladott küldemény könyvelt küldeménnyé.

Tekintettel azonban a felmerült esetre, megfontolás tárgyává kellene tenni, hogy az A. 1. Szab. 61. §. 4. pontjában foglalt rendelkezéseket nem kellene kiegészíteni olyan intézkedéssel, melyben expressis verbis kimondatnék, hogy az ajánlott levélpostai küldeménynek levélszekrény útján való feladása a feladó veszélyére történik s a m. kir. posta az ilyen küldeményekért felelősséget csak akkor vállal, ha annak ajánlottként való kezelését a postai okmányokból ki lehet mutatni.

---

---

## Rendelkezések a magyar postatisztviselők felvételéről és kiképzéséről, különös tekintettel a fogalmazási karra.

Irta: Dr. KAKOSY ISTVAN, m. kir. postatitkár.

Dispositions concernant le recrutement et la formation professionnelle des employés postaux hongrois, e égard, en particulier, au corps des fonctionnaires d'administration.

Par le dr. Etienne Kákósy, secrétaire des postes.

A magyar posta mindig tükörképe volt hazánk sorsának és híven követte annak közjogi és területi változásait. A Habsburgok uralkodása alatt a postánk osztrák vezetés alatt állott és az osztrák posták részére megállapított szabályok szerint dolgozott. Állami hivatali jellegét a posták akkor öltötték, amikor III. Károly 1722. július hó 1-én Paar Károly József gróftól megváltotta a hűbérjogot. Ezzel kezdődött a posták, mint állami hivatalok megszervezése és állandóbb jellegű ellenőrzése. A legnagyobb hivatalok ellátására állami tisztviselőket rendeltek s így alakultak ki az úgynevezett főpostahivatalok, amelyek egyúttal több postahivatal működését is ellenőrizték. Ilyen hivatalok voltak a XVIII. század közepén: Pozsony 19, Kassa 38, Buda 34, Szeged 5, Temesvár 14, Nagyszeben 32, Pétervárad 7, Eszék 9.



Sopron 7, Varasd pedig 12 postaállomás felett gyakorolt ellenőrzést, sőt bizonyos fokig már igazgatósági hatáskört is. A fejlődés további eredményeként II. József császár Magyarországon 8, Erdélyben pedig 1 postaigazgatósági kerületet szervezett. A kerület székhelyén levő főpostahivatalt az alája rendelt postatisztek és járulnokok segítségével a postaprefectus vezette. Ezek a főpostahivatalok már lényegileg a mai postaigazgatóságokhoz hasonló, I. fokú hatáskört gyakorló igazgatási szervek voltak. Személyzetükből fejlődött ki fokozatosan a posta közigazgatási és forgalmi tisztviselői kara. A postaprefectusok mellett egy-egy contraagens, ellenőr működött, aki a kerületi postaszámvevőséget képviselte.

II. József a postaigazgatási szolgálat színvonalának emelése céljából úgy rendelkezett, hogy a fogalmazói állások elnyerésének alapfeltétele a jogvégzettség. Igen érdekes, hogy 1780-ban ugyancsak ő intézkedett a minősítési táblázatok vezetéséről. 1785. május 20-án kelt rendeletével szabályozta a közszolgálatba lépést, az előlépést és a közigazgatási gyakorlatot is. A magyar királyi udvari kancelláriának a magyar királyi helytartótanácshoz intézett, 1787. évi április hó 9-én kelt rendelete az említett 1785. évi rendeletre való hivatkozással szigorúan meghagyja a helytartótanácsnak, hogy a fogalmazói szakra csak azt hozza javaslatba, aki az előírásnak megfelelő jogi és közigazgatási tanulmányok elsajátítását szabályszerűen igazolni tudja.

I. Ferenc király 1800. április hó 16-án kelt leiratában hangsúlyozza, hogy az előírt képesítéseknek már a pályázat idején meg kell lenniök s azoknak utólag, magánúton való megszerzését nem lehet figyelembe venni. Az 1811. december 30-án kelt királyi leirat a következőképp rendelkezik:

„Mindazoknak a hatóságoknak, amelyeknek feladata a hivatali állások betöltésére javaslatok előterjesztése, avagy az, hogy a megüresedett állásokat ily előterjesztés nélkül saját hatáskörükben töltsék be, kötelességükké teszem, hogy a javaslat felterjesztése, illetve az állásoknak saját hatáskörben való betöltése előtt, szigorú pontossággal győződjenek meg a jelöltek ismereteiről, szorgalmáról és erkölcsi jelleméről“.

Ezek az általános rendelkezések természetesen érvényesültek a postán is, amely ebben az időben a helytartótanács hatásköre alá tartozott.

Az állandó háborúskodások miatt a hatóságok olyan részletkérdésekkel, mint például a posta személyzeti ügyeinek rendezése, nem értek rá foglalkozni. Nem történt ilyen szabályozás a szabadságharc alatt sem, amikor pedig a posta az ország nyugati és északnyugati részének kivételével, teljesen magyarrá lett. A szabadságharc leveretését követő elnyomatás éveiben Magyarországot is osztrák korona-tartományként kezelték és hazánk területén is érvényesítették az össz-monarchia szellemében kiadott osztrák rendeleteket.

A postához való felvétel és kiképzés szempontjából részletes s pontos rendelkezések vannak a „Verordnungsblatt für Posten, Eisenbahnbetrieb und Telegraphen“ 1850. évi 95—96. számában közzétett 2111—P. számú rendeletben.

A felvétel feltételei voltak: a 18. életév betöltése, egészséges szervezet, valamelyik belföldi főgimnáziumnak vagy főreáliskolának jó eredménnyel való elvégzése, a német és a nemzetiségi nyelvről a tudása. A felvétel egy évi próbaidőre szólt, amikor a posta-jelölt (Post-aspirant) gyakornoki vizsgát tett. Ha az sikerült és volt üres hely, akkor a jelöltet postagyakornokká (Post-eleve) nevezték ki. Legalább egy, de legfeljebb három évi gyakornoki szolgálat után kérhette az érdekelt a tiszti vizsgára való bocsátását, melynek sikere esetén igénye nyílt rendszerített postatiszti, vagy — ha a politikai és jogi tanulmányokat is elvégezte, a közlekedésügyi vezérigazgatóságnál fogalmazó-gyakornoki állásra.



A rendelet 15. pontja a következőként intézkedett: „Ha valamelyik postahivatalnok képesnek tartja magát és benső hivatást érez arra, hogy a posta igazgatási szolgálatában is jó eredménnyel tud munkálkodni és ezen ágazatban is sikeres szolgálatot tud teljesíteni, módjában áll a magasabb köz-igazgatási vizsgára való bocsátását kérni. Ha általános használhatóságról, különös szolgálati buzgóságról tett tanúságot és legkevesebb három évi postatiszti szolgálata van, amellyel egyenlőnek tekintendő a közlekedésügyi vezérigazgatóságnál fogalmazó-gyakornoki minőségben teljesített, ugyanolyan idejű, hasonló szolgálat“.

A jogvégtzettséget természetesen a kérvény benyújtásával egyidejűleg kellett igazolni.

A 16. § értelmében a magasabb közigazgatási vizsga sikeres letétele szükséges a következő állások elnyeréséhez: 1. a közlekedésügyi vezérigazgatóság II. (postai) osztályán a fogalmazói, titkári és tanácsosi,

2. a postaigazgatóságnál a titkári, igazgatóhelyettesi és igazgatói,

3. a postabiztosi álláshoz.

Akinek a vizsga letétele nem sikerült, az ismereteinek kiegészítésére és alapsabb felkészülésre, egy, legfeljebb két évi halasztást kapott. Ha a vizsga akkor sem sikerült, a jelöltet az igazgatási szolgálatra igényjogosultak közül kizárták. A postai közigazgatási vizsga tárgyai annakidején a következők voltak:

- a) a postánál érvényes, lényeges közigazgatási és jogi alaptételek,
- b) a postaigazgatás egyes ágazatai részére kiadott különleges utasítások,
- c) a közigazgatási szabályok — tekintettel a vasútra és táviróra, továbbá ezeknek a posta igazgatásával való összefüggésére,
- d) az állami posta viszonya a magánvasút-társaságokhoz,
- e) a postai és pénzügyi igazgatás érintkezési pontjai,
- f) az osztrák birodalmi közjognak, a politikai és jogi közigazgatásnak általános vázlata, továbbá nemzetgazdászati kérdések vonatkozással a postai és szállítási ügyekre, végül

g) nagyobb írásbeli dolgozat, amely gyakorlati esetek, például a postaigazgatósághoz intézett bonyolultabb kártérítési kérelmek, a postai kiváltságokra vonatkozó kérdések és hasonlók ügyiratszerű tárgyalásában és indokolt megoldásában áll“.

Ezek a rendelkezések 1850. július hó 8-án léptek életbe.

A rendelet a magyar nemzeti önértzet annyira sértette, hogy abban az időben a kincstári postaszemélyzet közt igaz magyar embert alig lehetett találni. Ekkor léptek el az országot az osztrák, de főként a cseh és morva hivatalnokok.

A rendelet megnehezítette a kivételeket s a gyakorlatban már kiforrott, kipróbált elveket foglalt össze épen úgy, mint a későbbi magyar minősítési törvény.

Néhány évtized múlva a rendelet helyébe már törvény lépett s az 1883. évi I. törvényekben foglalt minősítési törvény 1. §-a kimondja, hogy állami tisztségre csak azt lehet kinevezni, aki:

a) magyar állampolgár,

b) gondnokság, csőd alatt nem áll, büntett vagy vétség miatt vád alá helyezve vagy általában szabadságvesztés büntetése alatt nincs, nyereségvágyból eredő büntett vagy vétség miatt elítélve nem volt, hivatalvesztésre szóló ítélet hatálya alatt nem áll s erkölcsi tekintetben alapos kifogás alá nem esik,

c) kimutatja, hogy azon képzettséggel bír, melyet a törvény a szolgálat azon nemére, melyre kineveztetni kíván, megállapít.

A minősítési törvény 14. §-a értelmében a postaigazgatók, aligazgatók, titkárok, felügyelők, fogalmazók és fogalmazó-gyakornoktól a jogvégtzettség kívántatik“.

(Megjegyzem, hogy abban az időben a postafelügyelők, mint a volt posta-



biztosok utódai, a fogalmazási személyzethez tartoztak. A felügyelői állást az 1893. évi IV. törvénycikk adta át a forgalmi kar részére.)

A törvény 23. §-a az elméleti képzettségen felül a gyakorlati képzettség kimutatását is kötelezővé tette, melyet egy külön gyakorlati közigazgatási vizsga sikeres letételével kellett igazolni.

A minősítési törvényben fogant meg tehát a gyakorlati közigazgatási vizsga, amely azonban csak 50 évi vajudás után született meg.

A törvény 24. §-a szerint: „a vizsga úgy rendezendő be, hogy az arra jelentkező által a gyakorlati képzettség minősítése a közigazgatás valamennyi ágára vagy csupán a közigazgatásnak általa választott egyik vagy másik ágazatára nézve legyen megszerezhető“.

A vizsga tehát e rendelkezés szerint vagylagos volt. Lehetett volna jelentkezni az egész közigazgatásra kiterjedő, vagy csak a közigazgatás egyes ágazatára szorító vizsgára. Ez a vagylagosság igen sok vitára adott alkalmat és hosszú ideig akadálya volt a kérdés megoldásának. Míg végre az 1929. évi XXX. törvénycikk az egységes gyakorlati közigazgatási vizsga mellett döntött.

Igen fontos állásfoglalása ennek a törvénycikknek még az is, hogy jogvégtetésnek a doktori oklevél elnyerését állapította meg a régebbi (végbizonyítvány, illetőleg államvizsga) felfogással szemben. Ez a rendelkezés a jövőre nézve kötelezőként meg is maradt.

A törvénynek az egységes gyakorlati közigazgatási vizsgára vonatkozó rendelkezései azonban annakidején nem valósultak meg. A közigazgatás összes ágazatára vonatkozó tudnivalók ugyanis olyan nagy tömeget képviselnek, hogy azoknak részletekbe menő, alapos elsajátítására csak nagyon kevés ember lenne képes. Viszont, ha a vizsga anyagát kivonatolják és összesűritik, akkor nem lehet elérni a kitűzött célt,

Ezért a kérdést az 1933. évi XVI. törvénycikk újból szabályozta s a vitát úgy döntötte el, hogy egyesítette az előbbi két megoldást s a gyakorlati közigazgatási vizsgát két részre osztotta. Először le kell tenni az általános vizsgát, azután a szakvizsgát.

Az általános vizsga szóbeli és kiterjed a közigazgatás egész területét felölelő általános gyakorlati ismeretekre. Tárgyai a következők:

1. A közigazgatás szervezete és működése, ideértve az összes szakigazgatási ágakat és a hivatalos statisztikai szolgálatot is. A közszolgálati jogra vonatkozó törvényes rendelkezések és egyéb jogszabályok. Az állami számvitelre, költségvetésre és zárszámadásra vonatkozó jogszabályok.

2. Magyar közjog.

3. A magyar magánjognak és a polgári peres és nem peres eljárásnak a közigazgatással kapcsolatos részei.

4. A magyar büntetőjog és büntető törvénykezési jog a közigazgatással kapcsolatban.

A szakvizsga írásbeli és szóbeli. Kiterjed az egyes igazgatási ágakban szükséges részletes gyakorlati szakismeretekre.

Négyféle szakvizsga van:

1. belügyi igazgatási,

2. pénzügyi igazgatási,

3. vallás- és közoktatásügyi, illetőleg nevelési igazgatási,

4. közgazdasági és közlekedésügyi igazgatási szakvizsga.

Az 1933. évi XVI. törvénycikk 1934. március hó 15-én lépett életbe. Ettől a naptól kezdve tehát jogi képesítéshez kötött IX., vagy ennél magasabb közigaz-



gatási állásra csak azt lehet kinevezni, akinek a tudományegyetemen szerzett jogi vagy államtudományi tudori, vagy a közgazdaságtudományi karon a közigazgatási szakosztály elvégzése után szerzett közgazdaságtudományi oklevele van (1929:XXX. tc. 65. §.) és a gyakorlati közigazgatási vizsgát sikerrel letette (1933:XVI. tc. 39. §.).

A gyakorlati közigazgatási vizsga letételét a m. kir. posta fogalmazási szakába kinevezett tisztviselők részére a kereskedelemügyi miniszter úrnak a P. R. T. 1935. évi 2. számában közzétett 138.444/X. 1. számú rendelete tette kötelezővé.

Több ízben felmerült már az a kérdés, hogy a kétségtelenül fennálló vizsgakötelezettség mellett miért kell a posta fogalmazási szakába tartozó jelöltnek a miniszterelnöktől engedélyt kérni a vizsga letételére. Ennek az az oka, hogy a törvény a gyakorlati idő egy részének a községi, városi, illetőleg a megyei közigazgatásnál való eltöltését írja elő. Jelenlegi szervezeti rendszerünk mellett azonban — nem tudnak jelöltjeink ennek a feltételnek eleget tenni.

Az 1., 2. és 3. pont alatt felsorolt szakvizsgák egységes, zárt egészet alkotnak. Sajnos, ezt nem lehet elmondani a 4. pont alatt feltüntetett közgazdasági és közlekedésügyi igazgatási szakvizsgáról, amely éppen a posta fogalmazási személyzetét érdekli. Ennek igazolására közlöm ennek a szakvizsgának a tárgyait:

### A) Földművelésügyi igazgatás.

#### 1. A mezőgazdasági termelés.

- a) mezőgazdasági termelés általában,
- b) szántóföldi termelés,
- c) szőlő- és bortermelés,
- d) kert- és gyümölcsgazdaság,
- e) rét- és legelőgazdaság, illetőleg zöldmezőgazdálkodás.

#### 2. Erdőgazdaság.

- a) az erdészeti igazgatás erdőrendészeti természetű feladatai,
- b) az erdészeti igazgatás egyéb feladatai,
- c) a büntetőjog körébe tartozó erdészeti kérdések,
- d) az erdészeti igazgatás szervezete és működése.

#### 3. Állattenyésztés.

#### 4. Állategészségügy.

#### 5. Mezei rendészet.

#### 6. Kísérletügy és szakoktatás.

#### 7. Értékesítés és gazdaságpolitika.

#### 8. Vízügy.

#### 9. Birtokpolitika.

#### 10. Mezőgazdasági munkaügy és szociálpolitika.

#### 11. Mezőgazdasági hírszolgálat.

#### 12. A gazdasági felügyelői szolgálat.

#### 13. A földművelésügyi minisztérium központi igazgatása és szervei.

#### 14. Állami mezőgazdasági és erdőgazdasági birtokok.

#### 15. Mezőgazdasági értékképviseletek.

### B) Mezőgazdasági politika.

#### I. Ipari és kereskedelmi igazgatás. Kartelközigazgatás.

#### II. Munkaügyi és munkásvédelmi igazgatás.



III. Közlekedésügyi igazgatás.

IV. Ipari, kereskedelmi és közlekedésügyi politika.

V. Magánjog és hiteljog.

A tárgyak felsorolt főcímei is mutatják, hogy ennek a szakvizsgának anyaga milyen nagy és az egyes tudnivalók egymástól mennyire különböznek. Ezt a szakvizsgát a természetszerű tagozódás szerint meg kell osztani közgazdasági és ipari, kereskedelmi, közlekedésügyi szakvizsgára. Az elsőt letennék a földművelésügyi minisztérium fogalmazási tisztviselői, a másikat pedig az iparügyi, illetőleg a kereskedelem- és közlekedésügyi minisztériumbeliek. Nem látszik indokoltnak, hogy ez utóbbi minisztériumok tisztviselőitől olyan ismereteket követeljenek meg, amelyeket okl. gazdák, erdőmérnökök, vegyészek, állatorvosok évekig tartó főiskolai tanulmányok során sajátítottak el. Ugyanez áll természetesen megfordítva a földművelésügyi minisztérium tisztviselőire is. Reméljük, hogy ennek a szakvizsgának a szétválasztása rövid idő alatt megtörténik.

A posta fogalmazási személyzetének kiegészítése azelőtt kétféleképpen történt. Az egyik volt a forgalmi karban levő és az előírt jogi képzéssel rendelkező tisztviselők közül való átminősítés. Sok esetben együttjárt ez valamelyik igazgatósághoz való áthelyezéssel. A másik mód szerint már jogi képzéssel bíró pályázót vettek fel napidíjas fogalmazónak, aki rendszerint valamelyik vidéki hivatalnál eltöltött egy vagy másfél évi gyakorlat után — tanfolyam végzése nélkül — letette a tisztviselési és szakvizsgát, azután pedig üresedés esetében kinevezték fogalmazónak. A napidíjas fogalmazók 5 korona napidíjat kaptak, míg a gyakornokjelöltek csak napi 2 koronát. Előfordult, hogy a gyakornokjelöltek között is voltak jogvégezettek, vagy olyanok, akik jogi tanulmányaikat a gyakornokjelölti időben vagy a tisztviselési tanfolyam alatt fejezték be. A tisztviselési alapvizsga sikeres letétele után a hallgatók a legtöbb esetben mind gyakornokok lettek azzal a különbséggel azonban, hogy a főiskolát végeztek évi 1.000, az érettségizettek pedig évi 800 korona segélyt kaptak.

1913-ban hirdette meg a posta az első pályázatot a jelenlegi rendszer szerint. Ebben a felvételt, illetőleg előnyt biztosították a jogvégezetteknek, de egyébként a tisztviselési tanfolyam elvégzésének kötelezettsége, mind a díjazás szempontjából teljesen egyenlő elbánásban részesültek. Ez a módszer az általános postai szakképzés szempontjából nagyon jól bevált.

A szakképzés tekintetében annyira fontos postatiszti tanfolyamot 1888. szeptember hó 8-án kelt 39.781/1888. sz. rendeletével Baross Gábor miniszter állította fel. A rendelet 1. §-a szerint a tanfolyam „célja és feladata azon egyéneknek előzetes elméleti kiképzése, kik a posta- és táviró közigazgatási, számviteli és pénztári, valamint a kezelési szolgálatnál és a m. kir. postatakarékpénztár igazgatóságánál alkalmaztatást kívánnak nyerni“.

Ennek a rendeletnek hatálybalépése szüntette meg a közvetlen előzőleg szokásban volt tisztviselési, főtisztviselési és állomásfőnöki vizsgák rendszerét.

A postatakarékpénztár igazgatóságánál alkalmazottakkal szemben ennek a tanfolyamnak elvégzését nem kívánták meg, a számvetési személyzet pedig csak 1920. óta van kötelezve a tanfolyam hallgatására.

A tisztviselési tanfolyam részére új tantervet állapított meg a P. R. T. 1925. évi 58. számában közzétett 16.197. számú rendelet.

A tanfolyam szervezetét, ügyrendjét és vizsgarendjét újból szabályozta a P. R. T. 1927. évi 24. számában megjelent 21.700. számú rendelet.



A tanterv kiegészítésére szolgálnak: a P. R. T. 1929. évi 1. számában közölt 1.062., az 1931. évi 49. számában lévő 88.056. és az 1933. évi 38. számban megjelent 97.619. számú rendeletek.

A tanfolyam fegyelmi szabályzatát a P. R. T. 1929. évi 16. számában közölt 18.974. sz. rendelet tartalmazza.

A díjnokokat kiképzés alatt állónak kell tekinteni mindaddig, míg a postatiszti szakvizsgát eredményesen le nem teszik.

Vezetőségünk mindig nagy gondot fordított arra, hogy a kiképzés általános és alapos legyen.

Kivonatosan ismertetem még az 1892. évi február hó 7-én a posta- és távirdategédttisztek minősítése és kiképzése tárgyában kiadott 7.391/1892. számú rendeletet, amelyre a későbbi rendeletekben igen sokszor történik utalás és hivatkozás:

„Hogy a felállított posta- és távirdateanfolyamok céljuknak megfelelhessenek és az ezekre fordított költségeket gyümölcsöző befektetésnek tekinthessem, és hogy azok útján a magyar posta és táviró szakképzett, ügyes és megbízható tisztviselőket nyerjen: erélyes tevékenységet várok e téren az igazgatóságtól és a hivatalvezetőktől, és ezen tevékenység irányát következő utasításaimban jelölöm meg:

1. A hivatalvezetők, mint közvetlen főnökök, e tekintetben hivatásuk fontosságára figyelmeztetendők és utasítandók, hogy a tanfolyamokból képesítve kilépett és a vezetésükre bízott hivatalnál napidíjas alkalmazásban álló, vagy oda gyakorlatra utalt segédttisztjelöltek hasznavehetőségét és egész magatartását kísérjék folyton éber figyelemmel és a fő súlyt fektessék gyakorlati kiképzésükre, ügyszeretettel oktatóván őket és alkalmat adván nekik, hogy a szolgálat minden ágát elsajátíthassák; képességeiket, gyakorlati alkalmazhatóságukat és magaviseletüket pedig tárgyilagosan és igazságosan ítélik meg.

2. A posta- és távirdateanfolyamokra felvett hallgatók már a tanfolyam ideje alatt az oktató tanárok részéről gondosan megfigyelendők és az arra nem való egyének — hogy még idejében más pályát kereshessenek — még a tanfolyam befejezése előtt elbocsátandók.

A tanári testület a tanfolyam második felében tartson e célból külön értekezletet, melynek határozatait az értekezletről felvett jegyzőkönyvvel, javaslat alakjában terjessze a felettes igazgatóság elé.

Az illetékes igazgatóság a kifogásolt hallgatókat megintí, vagy a tanfolyamból kizárja.

Hasonló módon járjon el a tanári testület közvetlenül a vizsga határnapjának kitűzése előtt, mire az igazgatóság dönt a vizsgára bocsátás kérdése felett.

A képesítő vizsga legyen alapos és szigorú.

3. A posta- és távirdategédttisztjelöltek alaposabb kiképzése és magatartásuk ellenőrzése érdekében a további intézkedéseket ezen utasításaim értelmében tegyék meg az igazgatóságok és e mellett figyelmeztessék egyáltalában a hivatalvezetőket, hogy személyzetük szakképzettségének emelésére fordítsanak több gondot és figyelmet, a törekvő fiatalabb tisztviselőknek nyújtsanak alkalmat arra, hogy a közigazgatási teendőikkel is megismerkedhessenek. Ezért oly időben, mikor a kezelésnél a munka szünetel, foglalkoztassák őket ily irányban is (iktatókönyv vezetésénél jelentések és átiratok másolásánál és fogalmazásánál, jegyzőkönyvek felvételénél, számadások összeállításánál stb.), mi által azután a főnök is több időt fog nyerni a kezelési szolgálat ellenőrzésére és az illetők képességeit is alaposabban fogja megítélhetni.

Végül utasítom ez alkalommal az igazgatóságokat, hogy fennebbi utasításaim



értelmében járjanak el a posta- és távirdagyakornokokkal szemben is, legyenek azok magaviseletére és kiképzésére hasonló figyelemmel“.

A segédtiszt tanfolyamot az 1889. évi október hó 17-én kelt 50.693/1889. sz. rendelet léptette életbe. Elcinté a postatiszti és segédtiszt tanfolyam rendes hallgatói — a kiadóként vagy postamesterként már szolgálatban állók kivételével — minden előzetes gyakorlat nélkül mentek a tanfolyamra. Csak az 1892. december 29-én kelt a 89.256/1892.sz. rendelet intézkedik a gyakornokjelölteknek — a tanfolyamot megelőző gyakorlati kiképzéséről. A pályázati hirdetőment a miniszter ebben az évben a következő utasítással küldte meg az igazgatóságok vezetőihez:

„1. Válassza ki a személyzeti ügyek tárgyalására hivatott bizottságában a tizenkét legjobban minősített pályázót s ezeket hívja fel, hogy az igazgatóság vezetőjénél mielőbb jelentkezzenek.

2. .... Minden tekintetben kifogástalan, megbízható és munkaképes egyének felfogadásáért ..... első sorban az igazgatóság vezetőjét teszem felelőssé.

3. Szolgálatáttele ossza be őket oly hivatalokhoz, ahol a szolgálat minden ágában gyors és alapos kiképzést nyerhetnek és ahol a hivatalvezető személye is erre nézve elég biztosítékot nyújt.

A hivatalvezetők e tekintetben figyelmeztetendők a posta- és távirdasegéd-tisztjelöltek kiképzésére vonatkozó utasításaimra“.

Az 1894. január 16-án megjelent 1.476. sz. körrendelet szerint az előírt tanfolyamra csak azokat a gyakornokjelölteket lehet bocsátani, akik legalább három hónapon át már alkalmazásban állottak és ezen idő alatt hasznavehetőségüknek kétségtelen tanujelét adták.

Egyes hivatalvezetők a tanfolyamot végzetteket kezelési osztályok önálló el-látásával és önálló pénztárkezeléssel bíztak meg anélkül, hogy őket kellően kioktat-ták, illetőleg súlyos felelősségükre figyelmeztették volna. Ezért az 1892. július hó 4-én kiadott 43.921. sz. körrendelet figyelmezteti az igazgatóságokat, hogy a tan-folyamot végzetteket csak olyan hivatalhoz osszák be, ahol a vezető erélyes, körül-tekintő és tapintatos és ahol a beosztottaknak alkalma nyílik a kezelés összes ágai-ban a kellő gyakorlottságot megszerezni. A hivatalfőnökök pedig szigorú utasítást kaptak, hogy a tanfolyamot végzetteket önálló pénzkezeléssel addig ne bízzák meg, amíg teendők fontosságára és mindazon mozzanatokra, amelyekre kiválóan ügyel-niök kell, őket ki nem oktatták.

Az újoncokat külön is figyelmeztetni kell arra, hogy még a legesekélyebb ösz-szegű kincstári pénznek magán célokra való felhasználása is milyen súlyos követ-kezményekkel járhat. A figyelmeztetés megtörténtéről jegyzőkönyvet kell felvé-ni, amelyet a jelölt aláírni, a főnök pedig megőrizni tartozik.

A hivatalvezető szigorral, de jóakarattal és tapintatosan mutasson rá az elő-fordult hibákra és nevelje rá a fiatalokat, hogy bármely kétség, hiány vagy hiba esetén bizalommal forduljanak hozzá, mert a palástolás csak növelheti a hibát. Igyekezzen a főnök, hogy személyzete gyors, pontos és tiszta munkát végezzen és a közönséggel szemben előzékeny magatartást tanúsítson.

Már ez a rendelet is hangsúlyozza, hogy a szabályokkal meg nem egyező házi szokásokat nem szabad megtérni és a rendelet végrehajtását a biztosoknak a ren-des szemléknél ellenőrizniök kell.

A kiképzésre nézve újabb, további intézkedések vannak az 1894. július hó 11-én kiadott 39.538. sz. körrendeletben. E szerint a hivatalvezetőknek gondoskod-niök kell arról, hogy a tiszt tanfolyam előtt álló gyakornokjelöltek kellő felügyelet



mellett a szolgálat minden ágában, tehát a főnöki irodában is foglalkoztassanak és útbaigazításban részesüljenek. Kellő gyakorlat esetén a távirvánál, levélpostánál és a csomagoknál is önálló munkaeörként alkalmazhatók, sőt 100 koronáig terjedő el-látmányt is kaphatnak. Pénzes levelek, pénzutasványok önálló kezelését azonban a jelöltekre bízni egyáltalán nem szabad.

A jelölteket, mielőtt a tiszti tanfolyamra mennének, a hivatalvezető írásbeli és szóbeli vizsgálatnak veti alá. Ha ezt a jelölt sikerrel kiállotta, akkor a hivatal-vezető erről hivatalos igazolványt állít ki, melyet a tanfolyam igazgatóságának be kell mutatni.

Ha a tanfolyamon az bizonyulna be, hogy a gyakornokjelölt kellő alapisme-  
reték felett nem rendelkezik, akkor az illető hivatalvezetőt felelősségre vonják. A tanfolyamot végzett gyakornokokat addig, amíg a szakvizsgát le nem teszik, kö-  
zepes forgalmú hivatalokhoz kell beosztani és a kezelés minden ágában önállóan  
kell foglalkoztatni, hogy teljesen jártas és mindenütt használható tisztviselőkké vál-  
janak.

Az 1896. évi április hó 11-én kelt 19.159. számú körrendelet utasítja az igaz-  
gatóságokat, hogy az 1892. július hó 4-én kelt 43.921. számú — fentebb már ismer-  
tetett — rendelet végrehajtására figyelmeztessék a hivatalvezetőket annak hangsú-  
lyozása mellett, hogy a személyzet jó kiképzéséért első sorban ők felelősek. Együt-  
tal utasítást kaptak a kerületi biztosok is, hogy hivatali szemléik alkalmával a gya-  
kornokok és gyakornokjelöltek helyes foglalkoztatását is ellenőrizzék.

Ezeket a rendelkezéseket időnkint felújították, de az ifjú postás nemzedék ki-  
képzésének kérdése főként a világháborút követő általános rendezés során nyomúl  
újra előtérbe.

A P. R. T. 1921. évi 56. számában közzétett 19.843. sz. rendeletet a következő-  
ket mondja ki:

„A jövőben a tiszti alap- és szakvizsgának letételét a tanfolyam hallgatása  
nélkül nem engedélyezem. Ettől a rendelkezéstől csak a legkivételesebb és különös  
méltánylást érdemlő esetekben ..... tekintek el“.

Másik újabb intézkedése ezen rendeletnek:

„A legutóbbi tanfolyamon szerzett tapasztalatok következtében a jelentké-  
zőket csak az esetben bocsátom tisztképző tanfolyam hallgatására, ha az ezúttal  
rendszeresített felvételi vizsgát sikerrel leteszik. A felvételi vizsga írásbeli és szó-  
beli. A vizsgát a posta- és távirdatisztképző tanfolyamon az arra kijelölt bizott-  
ság előtt kell letenni; mind az írásbeli, mind a szóbeli vizsga a posta-, táviró- és  
távbeszélő alapismereteinek s a tanfolyamra jelentkezők értelmiségi fokának megállá-  
pítására szolgál“.

Ezt a tanfolyam előtti felvételi vizsgát a későbbi rendelkezések is fenntar-  
tották.

A kiképzés alatt álló személyzet foglalkoztatása és oktatása tárgyában újabb  
rendelkezés jelent meg a P. R. T. 1922. évi 74. számában.

Ugyanezzel a kérdéssel foglalkozik a P. R. T. 1928. évi 11. számában közölt  
4.923. sz. rendelet is, mely egyúttal előírja, hogy az érdekeltek foglalkoztatásáról,  
előmeneteléről és részletes minősítéséről évnegyedenként kimutatást kell felterjesz-  
teni a vezérigazgatóság 1. ügyosztályához és az illetékes igazgatósághoz.

Ennek a kimutatásnak a beküldését a tiszti tanfolyam hallgatóira nézve meg-  
szüntette az 1931. évi október 30-án kelt 88.056. sz. K. M. rendelet, amely utasítja  
a hivatalvezetőket, hogy havonként kell jelentést tenni azokról a hallgatókról, akik



a gyakorlati szolgálatból hiányzanak, vagy ha valamelyikkel kapcsolatban valami különös, említésre érdemes dolog történt.

Ugyancsak az újabb idők vívmánya, hogy a díjnoki felvételre kiszemeltek alkalmasságuk megállapítása végett orvosi és képességi vizsgának vetik alá.

Mint vázlatosan bemutattam, vezetőségünk nagy gondot fordít a személyzet kiképzésére. Ez az általános kiképzés mindenkire nézve kötelező és alapjául szolgál a fogalmazási személyzet további kiképzésének. Ez utóbbira nézve igen érdekes az 1892. évi május hó 1-én kelt 29.597/1892. sz. körrendelet következő utasítása:

„E célból (t. i. a kellő kiképzés) az igazgató a fogalmazókat necsak a különböző ügyosztályokban foglalkoztassa időnkint váltakozva, hanem annak elérésére, hogy a kezelési szolgálattal és fokozatosan életbeléptetett javításokkal a gyakorlatban is módjuk legyen megismerkedni: tiszteknek s főleg hivatalvezetőknek szükségessé váló helyettesítésére első sorban őket rendelje ki.

Megjegyzem egyúttal, hogy a posta- és távíróbiztosoktól a posta- és távírdaközigazgatási, üzleti és számviteli szolgálatra vonatkozó szabályokban való teljes otthonosság mellett azt is megkövetelem, hogy a hivatalok távíró-műszaki berendezését is kellően ismerjék; jelesül, hogy a távírdagépek szerkezetét és kapcsolását legalább annyira ismerjék, hogy a Morse-rendszer távírógépeit szétszedni és összerakni, az ily gépekben és azok bekapcsolásában rejlő hibákat felismerni s mindezek tekintetében a postamestereknek útbaigazítást adni képesek legyenek, továbbá hogy szükség esetén nem kincstári hivatal átkapcsolását fogantatosítani tudják. Amennyiben az igazgatóságnál alkalmazott valamelyik biztosnak távíró-műszaki ismeretei e mértéket meg nem ütnék, figyelmeztesse az illetőt s nyújtson neki alkalmat a hiányzó ismeretek megszerzésére“.

Lényegében ugyanezek az elvek nyernek alkalmazást a közigazgatási szolgálatra való kiképzésnél ma is, csak szélesebb alapokon és rendszeresebben. Így a budapesti ig. kerület kincstári postahivatalai már 1930. elején rendeletet kaptak, mely szerint a közigazgatási karba átminősítést, illetőleg kinevezést kérők folyamodványát részletes jelentéssel terjesszék fel. Ebben jelenteni kell, hogy az érdekeltek a tiszti szakvizsga letétele óta milyen munkahelyeken, meddig és milyen eredménnyel dolgoztak, milyen a szorgalmuk, munkaeredményük, jellemük, fellépésük, magaviseletük, vagyis általában érdemesek-e arra, hogy a vezetőség a kérelem szempontjából velük foglalkozzék.

Akik a közigazgatási kiképzésre kijelöltek közé felvételt nyertek, céltudatos-terv szerint kapnak beosztást egyes hivatalokhoz. A beosztási rend természetesen egyénenként változik. Általános elv, hogy a tanfolyam előtti és alatti hivatali beosztást nem lehet figyelembe venni. Fontos az is, hogy a jelölt ne csak az általánosan előforduló postai dolgokat ismerje elméletileg és gyakorlatilag, hanem a különleges szolgálatokat és hivatali igazgatást is tanulja meg a gyakorlatban.

A közigazgatási szolgálatra való gyakorlati kiképzés általános tervezete a budapesti postai igazgatóságnál a következő: 1. levélpostai leadó szolgálat 2 hónap, 2. vonalvizsgák letétele és pályaudvari közvetítőszolgálat a Bpest 62. vagy 72-nél 6 hó, 3. mozgópostai próbautak 1—2 hó, 4. külföldi csomagkicszerelő szolgálat a Budapest 78. sz. ph.-nál 2 hó, 5. leadás, vám- és cégjegyzés Bpest 70-nél 3 hó, 6. önálló főpénztárkezelés, rádió és főnöki irodai gyakorlat Bpest 3., 10. vagy Ujpest 1-nél 6 hó, 7. esetleg külön főnöki irodai gyakorlat valamelyik nagy hivatalnál 4—6 hó, 8. postamesteri hivatal önálló vezetése legalább 1 hó, 9. központi számvevőség 2—3 hó, 10. közben fogalmazási próbaszolgálat az igazgatóságnál 6 hó (ekkor válik el t. l. ajdonképen, hogy a jelölt alkalmas-e az átminősítésre), végül 11. kirendelés a távíró és távbeszélő igazgatósághoz.



Ez az idő bizony, ha jól összeszámítjuk, három évet is kitesz. A sorrend természetesen nem fontos és ha valaki egyes szolgálatokat előzőleg már teljesített, akkor azok alól felmentést kaphat. Az a szerencsés körülmény azonban, hogy valaki esetleg a kiképzés befejezése előtt megkapja a fogalmazói kinevezést, egyáltalában nem akadály a még hiányzó, külső gyakorlati szolgálati beosztásoknak. A beosztottakról a hivatalvezetők havonként jelentést tesznek.

Kiképzés szempontjából nagy jelentőségűek a vezetőségünk által életbeléptetett ingyenes nyelvtanfolyamok.

A m. kir. posta vezérkara a főiskolát végzett, közigazgatási személyzet. Igen fontos tehát a kiválasztása annak, hogy kik kerüljenek be tagjai sorába. Az általános feltételeken kívül figyelemmel kell lenni az egyéni, különleges tulajdonságokra is. Az elengedhetetlenül szükséges nemzethűség, teljes erkölcsi megbízhatóság és általános ismeretkör mellett a józan ítélőképesség, logikus gyakorlati gondolkodás és, ugyanilyen írni-tudás, idegen nyelvek ismerete, gyors felfogóképesség, másokkal együtt működni és bálni tudás, kezdeményező erő, felelősségérzet, fegyelmezettség, határozottság és kellő szociális érzék mind olyan tulajdonságok, amelyek a közigazgatási szolgálatban nagyon jól érvényesülnek. A lehetőség szerint ügyelni kell arra is, hogy a közigazgatási karban mindig legyenek olyanok, akik személyükkel is biztosítják a megfelelő kapcsolatot a sport- és zenei élettel és a nemzet egyéb fontos életnyilvánulásaival.

Reméljük, hogy vezetőségünk bölcs kiválasztása alapján, a magyar posta közigazgatási karának folyton megújuló nemzedéke mindig birtokában lesz a szükséges erényeknek és méltóan folytatja a nagy elődök kiváló munkáját.

Cikkem megírásánál a már említett Verordnungsblatton és a Rendeleték Táran kívül a következő munkákat használtam: dr. Hencz: A posta, táviró és távbeszélő története; dr. Hennyey: A magyar posta története; Mártonffy: A közszolgálat utánpótlása, Szabályrendeletek Gyűjteménye és a budapesti postaigazgatóság házi rendelet-gyűjteménye.

## Érdekes kérdések.

Questions intéressantes.

Ujabb pályatételeink:

3.

**Budapest székesfőváros területén milyen módon lehetne a távirat-kézbesítést, csőposta berendezése nélkül, megbízhatóan gyorsabbá tenni?**

4.

**Mi módon lehet a rádióadó állomások preventív villámvédelmét megoldani?**

A pályázaton a magyar posta személyzetének minden egyes tagja részt vehet. A pályamű legfeljebb 3 gépirásos ívoldalra terjedhet.

A pályázati határidő: 1937. március 20.

A pályamunkán a szerző nevét nem szabad feltüntetni, s azt a szerző



nevét tartalmazó külön borítékba zárt, lepecsételt jeligés levél kíséretében kell a Magyar Posta szerkesztősége részére feladni. A jeligés leveleket csak abban az esetben bontják fel, ha a szerző a munkáért jutalomdíjat kap, amelynek összege 50 P lesz, vagy legalább is dicséretben részesült. Ellenkező esetben a szerző nevét tartalmazó levelet megsemmisítik s így a szerző neve ismeretlen marad.

A legjobbnak talált pályamű tárgyához képest, esetleg a Magyar Postában, illetőleg a Műszaki Közleményekben megjelenik.

A pályázaton a Magyar Posta, illetőleg a Műszaki Közlemények szerkesztő bizottságának tagjai, továbbá a postavezérigazgatóság ügyosztályvezetői — akik a bírálatra lesznek hivatva, — nem fognak részt venni.

### Pályázati eredmények.

Az 1936. évf. 9. számában közölt  
17. számú pályátétel:

Ütközi hivatal belföldre szóló sérült csomag tartalmának bizottsági megállapítása során a csomagban lezárt, megcímezett levelet talált, amelyben kikapinthatólag ércpénz van.

Kérdés, hogy a levél a tartalom megállapítása céljából felbontható-e, illetőleg milyen lesz annak további kezelése?

A beérkezett pályaművek közül a „Levéltitok“ jeligéjű volt a legjobb. E mű szerzője a szabályok betűszerintinti alkalmazásától függetlenül, önálló logikus gondolkozással és okfejtéssel helyesen oldotta meg a feladatot.

A díjnyertes pályamunka szerzője Bádonyi Géza m. kir. postafőtiszt (Budapest keleti pályaudvari mozgópostafőnökség) 50 P jutalmat kapott.

Dicséretben részesült dr. Makk József m. kir. posta s. titkár (budapesti postaigazgatóság 4. ü. o.) és dr. Dénes Ferenc m. kir. posta s. titkár (Postavezérigazgatóság 2. ü. o.).

A pályadíjnyertes munka, melyet a szerkesztőbizottság közlésre méltónak ítél, a következő:

A postakezelési szabályok értelmében a sérült csomagot, — ha a tartalom hozzáférhető, vagy az a sérülés következtében egyéb okokból veszélyeztetve van, — bizottságilag fel kell bontani és a tartalmat számba venni.

A postát igénybevevő felek érdekében történő eme hivatalos ténykedések közben előfordul, hogy a kezelőszemélyzet a csomagban a postaiüzleti és kezelési szabályok szállítási korlátozásai alá eső tartalmat állapít meg.

Ez a tartalom, vagy annak egy része olyan lehet, amely a szállításból ki van zárva, vagy csupán feltételesen lehet szállítani, vagy esetleg olyan, amelyet csak bizonyos más küldeményfajként lehet szállítani.

A törvényes rendelkezések alapján tiltottak kivételével, az ilyen küldeményekkel való további eljárás szabályozásánál részben a posta, részben az



igénybevevő felek érdekeinek megóvására irányuló törekvések szolgáltak irányelvül.

Ehhez képest a postakezelési szabályok értelmében a hivatalos eljárások során megállapított bizonyos csomagtartalmat a további szállításból ki kell zárni, esetleg megsemmisíteni, a feltételesen szállítható tárgyat az előírt feltételek pótlása céljából a feladónak visszaadni, vagy a bizonyos küldeményfajhoz kötött tartalmat a szabályoknak megfelelően hivatalból más küldeményfajként kell továbbítani.

A felvetett kérdés közelebbi megvizsgálásánál mindenképp előtérbe kell állítani, hogy egy csomagban elhelyezett zárt levél, — amely gyaníthatóan pénzt tartalmaz, — mennyiben érinti a fennálló szállítási korlátozásokat, illetőleg a meghatározott esetben a korlátozásokra általában melyik előírt kezelési szabályt kell értelemszerűen alkalmazni.

Az kétségtelen, hogy a belföldi forgalomban a címzetthez vagy hozzátartozójához címzett zárt levél a csomagban elhelyezhető s az ily módon továbbított levelet nem önálló küldeményfajnak, hanem a csomag tartalomrészének kell tekinteni éppen úgy, mint a csomagban elhelyezett régi keletű leveleket, számlákat, stb., amelyeket szintén tartalomrésznek és nem „üzleti-papír” küldeményfajnak kell minősíteni.

Ebből az következik, hogy a csomagnak tartalomrészét képező lezárt írásbeli közlemény, miután nem tartozik az üzletszabályzatnak (A. 1. Szab. 27. §. 1. c) p.) a levelekre előírt fogalom meghatározása alá, mert nélkülözi a levélpostai küldeményként való feladás szándékát, ennél fogva a csomagban talált lezárt közleményt látszólag nem is illetheti meg az a jogvédelem sem, amelyben a Btk. a levéltitok védelmére vonatkozó törvényes rendelkezéseinek a levél fogalma alá tartozó küldeményeket részesíti.

A csomagban elhelyezett írásbeli közleménynek lezárásával azonban a feladónak nyilvánvalóan az a szándéka jutott kifejezésre, hogy azt kizárólag a címzettnek szánta, vagyis ezt a közleményt lezárt levél alakjában kívánta a címzett kezéihez továbbítani. Ha tehát ez az írásbeli közlemény nélkülözi is a levél fogalmának bizonyos alakosságait, de a joghatállyal bíró nyilvánvaló szándék alapján jogvédelem illeti meg.

Ez az elv egyébként több helyen is mutatkozik a gyakorlatban. Például, ha a törvényes rendelkezések alapján tiltott tartalom gyanujában álló s a közigazgatási hatóság jelenlétében felbontott csomagban levél van, ezt a posta csak a közigazgatási hatóság kifejezett kívánságára adja ki, vagyis akkor, ha a levél is tiltott tartalom gyanujában áll (A. 3. Szab. 147. §. 10. p. 9. bek.); vagy például az A. 2. Szab. 83. §. 4. pontja értelmében a cím megállapítása végett felbontott csomagban talált írásbeli közlemények tartalmába csak a címzett vagy feladó közelebbi címének megállapítása céljából szabad betekinteni, illetőleg a talált lezárt levelet bizottságilag a kincstári hivatalvezető jelenlétében csakis ugyanez okból szabad felbontani.

Nyilvánvaló tehát, hogy a csomagban elhelyezett lezárt és megcímezett levél ugyanabban a jogvédelemben részesül, mint az önálló levélpostai küldeményként feladott levél, vagyis azt a postai kezelésben felbontani annál kevésbé szabad, mert az alábbiak szerint nem a törvényes rendelkezések alapján tiltott vagy kizárt tartalomról van szó.

Jelen esetben a csomagban elhelyezett levél kitapintással érzékelhetőleg ércpénzt tartalmaz.



Miután a levelet felbontani nem szabad, a kitapintással való érzékeltetés nem kétségtelen bizonyítéka annak, hogy az tényleg fizetési eszközt tartalmaz, mert lehet, hogy abban csupán valami emlékérem van.

Tegyük fel azonban, hogy a levélnek ércpénz tartalma nem kétes. Ebben az esetben a levél további kezelését megillető állásfoglalást megelőzően azt kell eldönteni, hogy a csomagban elhelyezett, vagyis a csomag tartalomrészének minősíthető levelet mennyiben érintheti ama szállításból kizáró következményekkel járó tilalom, hogy közönséges levélpostai küldeményben pénzt elhelyezni nem szabad (A. 1. Szab. 21. §. 5. b) pont), illetőleg a csomag az értékes tartalomrészre való tekintettel az értéknilyvántás kötelezettsége alá esik-e (A. 1. Szab. 45. §. 2. p. 3. bek.).

Az üzletszabályzatnak mindkét esetre előírt rendelkezésénél a postát igénybevevő felek érdekeinek megóvására irányuló szándékot látjuk, amikor tiltja az értékes tartalomnak oly küldeményként való feladását, amely adott esetben a kártérítési lehetőségekből ki van zárva (pld. közönséges levél), vagy amelynél a fennálló szabályok szerint fizethető csekély kártérítési összeg nem állhat arányban a tartalomnak esetleges nagyobb értékével (pld. értéknilyvántás nélküli csomag).

E rendelkezések megfontolásánál bizonyára a postának magasabb szempontból vett erkölcsi érdekei is szerepet játszhattak, amikor az értékes tartalom tilalmát a postaszemélyzet felelősségének behatárolhatása nélkül kezelt küldeményekre kimondta.

Ezt igazolni látszik az a körülmény is, hogy a pénztartalmat az ajánlottlevélben nem tiltja.

A postának esetleges üzleti érdekei e kérdésnél legkevésbé jöhetnek szóba, s a feladónak a küldemény kihasználására irányuló törekvései nem képezhetik kifogás tárgyát, mert akkor az írásbeli közleményeknek a csomagban való elhelyezését is tiltaná, és csak önálló küldeményként való feladását engedné meg.

A csomagban elhelyezett pénzt tartalmazó lezárt levélnek további kezelésénél is tehát főleg ezeket a biztonsági irányelveket kell előtérbe helyezni anélkül azonban, hogy az üzletszabályzatnak fentiekben említett szállításból kizáró következményekkel járó rendelkezésével a szóbanlevő levelet ajánljuk.

Eltételezve attól, hogy mint a csomag tartalomrészét képező és nem levélpostai küldeménynek tekinthető ércpénzt tartalmazó lezárt levélre a szállításból kizáró tilalmat jogszerűen alkalmazni sem lehetne, de ez az eljárás nem is szolgálhatná sem a feladó anyagi sem a posta erkölcsi érdekeit, mert a levélnek biztonságba helyezés céljából történő csomagból való kiemelése és visszaküldése közben a pénztartalom az elveszés veszélyének még jobban ki lenne téve.

A csomagból kiemelt levélnek megfelelő átcsomagolása és „B” ajánlasként való továbbítása, — mint az általában a pénzt tartalmazó sérült leveleknél szokásos, — ugyan teljes biztonságot nyújtana, de ez viszont nem lenne méltányos eljárás, mert ezzel a feladó nemcsak a csomagban elhelyezhető levél továbbításának jogától lenne elütve, de a levél még súlyos portóköltséggel is terheltetnék.

Ami pedig a csomagnak a feltételezhető értéktartalma alapján a hivataltól történő esetleges értéknilyvántását illeti, ez az eljárás ebben az eset-



ben túlzottnak látszana, mert itt valószínűleg csak csekélyebb értékről lehet szó, és általában a csupán kitapintással való érzékelés alapján a csomagnak megfelelő értéket sem lehetne adni.

E kérdés gyakorlati részét is tekintve, megemlítendőnek tartom, hogy az ajándécsomagban elhelyezett pénztartalmú levelek gyakran előfordulnak, éppen ezért az ilyen esetekre egy körülményesebb eljárás előírása a postakezelést nehézkessé tenné.

A hivatalos eljárás közben tanuk jelenlétében megállapított tartalom, amely a sérülésről felvett jegyzőkönyvben rögzítve lett s ez alkalommal a csomagban levő feltételezhetőleg pénzt tartalmazó levélnek érintetlen ép külseje is megállapított, miután a hivatalos újra csomagolással és lepecsételéssel megfelelően biztonságba helyeztetett, azt a további szállítási útvonalon nem fenyegetheti az észrevétlen kifosztás veszélye.

Szóbajöhetne esetleg a csomagban elhelyezett levél tartalmának további biztosítása céljából a levélszárnyaknak megfelelő megjegyzés mellett való lepecsételése, ez azonban kockázattal járhat, mert a kitapintható ércpénz mellett a levélben bankjegy is lehet, amelyet az átégés veszélyének tehetünk ki.

A jegyzőkönyvi eljárás alá vont csomag, habár a többi sommás csomagokkal szemben megkülönböztetett kezelésben ezidő szerint nem részesül, s így a további szállítás közben — praeventív biztonság hiányában, — az elveszés veszélyének még mindig ki lehet téve, azonban a felvett jegyzőkönyv az elveszés helyének behatárolására irányuló vizsgálatok céljaira támpontot nyújthat.

A felvetett kérdésben tehát véleményem szerint a fenti hivatalos eljárás kimeríti mindazokat az irányelveket, amelyek az ügy érdemére tartoznak és a feladó érdekeit védő különlegesebb kezelés ezt a csomagot már az egyenlő elbánás elvénél fogva annál kevésbé illetheti meg, mert a feladó az értéknylvánítás mellőzésével és az olcsóbb szállítási díjtételek igénybevételével önként vállalta a kártérítési igény elvesztésével járó kockázatot.

## Forgalom és munkaegységek.

Rovatvezető: Dr. Ruttner Béla m. kir. postasegédtitkár.

Az október havi igen kedvező forgalom után a decemberi forgalom mikénti alakulását nagy várakozás előzte meg. Abban, hogy a forgalom az előző évit meg fogja haladni, mindenki erős bizakodással reménykedett, csak az emelkedés mértékét illetőleg alakultak ki eltérő vélemények.

A forgalmi eredmények most már teljes részletességgel ismeretesek és azokat a mellékelt táblázatokban az olvasó elé tárjuk. Az adatok igen kedvező forgalomról tesznek bizonyosságot. Ha az eredmények még messze is vannak az 1929. évben csúcspontját elért fellendülési időszak forgalmi eredményeitől, igen biztatóak, mert

az 1933. évi mélyponttal szemben már igen jelentős fejlődést mutatnak.

A legkedvezőbb eredményeket a postaforgalom mutatja fel. Ez érthető is, mert a decemberi forgalmat oly jelentősen befolyásoló karácsonyi ünnepek elsősorban a postai üzletág forgalmát növelik meg. A levélpostai küldemények és a csomagok élénkebb forgalma feltétlenül a karácsonyi ünnepekkel áll összefüggésben, a levélpostai küldemények forgalmát pedig még az újévi kölcsönös szerencsekívánatok is élénkítik. A pénzforgalom emelkedése már nem annyira a karácsonyi ünnepekkel, hanem azzal kapcsolatos, hogy az ünnepek szá-



mító újév következtében a január havi illetménykifizetések már december hónapban megtörténnek, úgy, hogy december rendes körülmények között kétszeres, vagyis kéthavi kifizetésekkel rendelkezik. A folyó évben ez a rendszeresnek mondható pénzforgalom jelentkezett, míg az elmult esztendőben, a december hó 1-re eső vasárnap következtében, a csak egyszeres kifizetések miatt, jóval kisebb pénzforgalom bonyolódott le. A folyó évi decemberi forgalom felette kedvező alakulásához tehát ez — a naptár szeszélyétől függő körülmény — jelentősen hozzájárult. Ennek megfelelően a legerőteljesebb forgalom-emelkedést a pénzforgalom különböző ágai mutatják. Így a csekk-kifizetések darabszáma 16,3, összege 32,9, a kifizetett postautalványok darabszáma 9,4, összege 28,8, a postatakarékkifizetések száma 9,3, összege 17,7%-os emelkedést mutat és mivel a befizetések összefüggnek a kifizetésekkel, jelentősen emelkedett a befizetések darabszáma és összeg is.

Igen kedvező eredményeket mutatnak fel azonban azok a postai küldemények is, amelyek a karácsonyi ünnepek ajándékozási és szerencsekívánatokat küldő szokásával függnek össze. Így a levélpostai küldemények darabszáma 10,9%-kal, a csomagok darabszáma pedig a feladásnál 7,0 és a kézbesítésnél 8,2%-kal emelkedett. A levélpostai küldeményekről több évre vissza-

menőleg nem állanak összehasonlító adatok rendelkezésre, a csomagokról azonban igen és így érdekes a csomagforgalom alakulását 10 évre visszamenőleg figyelemmel kísérni.

Év, hó	Feladott csomagok darabszáma	Kézbesített ezrekben
1927. XII.	1.103	1.256
1928. XII.	1.143	1.281
1929. XII.	1.133	1.250
1930. XII.	1.129	1.189
1931. XII.	988	1.028
1932. XII.	949	990
1933. XII.	952	990
1934. XII.	928	945
1935. XII.	1.029	1.029
1936. XII.	1.101	1.113

Ezek az adatok azt mutatják, hogy az 1936. évi december havi forgalom — ha a gazdasági fellendülés éveinek forgalmát még nem is érte el — az 1930. év óta a legmagasabb volt és alig marad el az 1930. év forgalma mögött, az 1934. évi mélyponttal és az 1935. évvel szemben pedig már jelentékeny fejlődést képvisel.

A budapesti helyi expressz levélpostai küldemények 1935. évi decemberi díjleszállítása óta épen egy év telt el. A forgalmat, illetőleg annak alakulását az alábbi adatok szemléltetik:

Helyi expressz levélpostai küldemények Budapesten.

	1935.	1936.	Emelkedés az előző évhez képest %-ban
Január	8.167	11.342	+ 38,88
Február	8.175	12.203	+ 49,27
Március	10.436	12.782	+ 22,48
Április	9.824	12.979	+ 32,12
Május	10.798	16.923	+ 56,72
Június	9.827	15.459	+ 57,31
Július	8.187	15.269	+ 86,50
Augusztus	8.393	12.751	+ 51,93
Szeptember	9.526	15.885	+ 66,75
Október	9.504	18.989	+ 99,80
November	9.637	15.607	+ 61,95
December	13.600	19.832	+ 45,82
<b>Összesen:</b>	<b>116.074</b>	<b>180.021</b>	<b>+ 55,09</b>



## Filléres postamegbízások.

Időszak	A kiváltott	A visszaküldött
	filléres megbízások darabszáma	
1936. I.	34	163
1936. II.	730	293
1936. III.	753	1.837
1936. IV.	732	2.215
1936. V.	484	617
1936. VI.	357	229
1936. VII.	598	5.016
1936. VIII.	423	280
1936. IX.	434	564
1936. X.	779	520
1936. XI.	1.015	1.160
1936. XII.	696	517
Összesen:	7.035	13.411

Időszak	Az összes filléres megbízások darabszáma	Emelkedés az előző hónaphoz képest %-ban
	1936. I.	197
1936. II.	1.023	+ 419·29
1936. III.	2.590	+ 153·18
1936. IV.	2.947	+ 13·78
1936. V.	1.101	— 62·64
1936. VI.	586	— 46·78
1936. VII.	5.614	+ 857·34
1936. VIII.	703	— 87·48
1936. IX.	998	+ 41·96
1936. X.	1.299	+ 30·16
1936. XI.	2.175	+ 67·44
1936. XII.	1.213	— 44·23
Összesen:	20.446	—

A forgalom egy év leforgása alatt végeredményben 55·09%-kal emelkedett, ami rendkívülinek mondható, tekintettel arra, hogy más postaküldemény az emelkedésnek ezt a mértékét meg sem közelítette. E rendkívüli eredményt szinte kizárólag a díjmérséklés hatásaként könyvelhetjük el.

Ugyancsak egy év mult el a filléres postamegbízások rendszeresítése óta is. Az első év eredményei azt mutatják, hogy összesen 20.446 filléres postamegbízást adtak postára. Minthogy a rendes postamegbízási forgalom végleges eredményei még nem ismeretesek, biztonsággal nem lehet megállapítani, hogy az új küldeményfaj tényleg új forgalmat teremtett-e, vagy pedig forgalmát a rendes postamegbízások forgalmának terhére szerezte. Annyi már most is bizonyosnak látszik, hogy a filléres postamegbízás a közönség szempontjából hiányt pótol, mert az első év eredményei életképességről tesznek bizonyosságot, a mellett a posta személyzetének számottevő munkatöbbletet nem okozott.

A feladott és kézbesített táviratok darabszáma mind az előző évhez, mind november hónapoz viszonyítva emelkedett. Minthogy a korábbi években novem-

berről decemberre rendszeresen kisebb mérvű visszaesés szokott jelentkezni, úgy látszik, hogy a nagyobb forgalmat a mindjobban elterjedő üdvözlő táviratok idézték elő.

A távbeszélőforgalom az előző évvel szemben — úgy mint a többi hónapokban is — ebben a hónapban is emelkedett. A forgalom alakulása azonban most már nem egyöntetű, mert a távbeszélőállomások és a távolsági beszélgetések állandó és erőteljes emelkedése mellett a számlált helyi beszélgetések száma az előző évi forgalmat alig haladta meg, sőt a budapesti egységes hálózatban valamivel csökkent. A budapesti egységes távbeszélő hálózatban folytatott helyi beszélgetések száma már hosszabb idő óta nem áll arányban az állomásszaporulattal. E körülményt valószínűleg több különféle ok idézi elő, amelyek között szerepe lehet a kedvezményes díjú állomások szaporulatának, a társas állomások fokozatos elterjedésének, a beszélgetések korlátozását előmozdító perselyeknek, a munkanapok számának, valamint a leolvasás időpontjának is. Az okokat csak megközelítőleg pontosan is megállapítani és elhatárolni még nem lehet, ez hosszabb megfigyelést igényel.

\*) A szöveg folytatása a 77. oldalon.



I. Forgalom.\*)

1. Posta.

Időszak	F e l a d á s											
	Közön- leges <sup>1)</sup> levélpostai küldemények	Aján- lott	Érték- levelek	Kéz-, betéti és summás csomagok	Po-tautalványok		Postafaharék befizetések		Csekkbefizetések			
					darab- száma ezekben	összege ezer P-ben	darab- száma ezekben	összege ezer P-ben	darab- száma ezekben	összege ezer P-ben		
	darabszáma ezekben											
Az 1930. évben	422.671	15.862	661	11.362	10.810	1.825.847	717	47.902	18.092	2.271.763		
Az 1931. évben	370.509	11.817	575	10.145	10.205	1.272.792	494	40.336	16.322	1.934.881		
Az 1932. évben	351.739	9.285	484	8.744	9.251	788.512	416	32.782	15.094	1.659.372		
Az 1933. évben	346.512	7.974	465	8.584	8.870	770.438	576	41.654	16.200	1.573.012		
Az 1934. évben	413.180	7.487	424	8.791	9.304	805.973	781	55.874	17.984	1.611.906		
Az 1935. évben	410.595	7.771	415	8.793	9.731	864.277	912	65.344	18.928	1.706.911		
1935. I.	33.464	640	32	696	795	56.850	85	6.631	1.630	122.890		
II.	29.932	588	30	611	745	65.084	82	5.371	1.449	126.522		
III.	40.074	652	32	664	740	64.748	79	5.050	1.352	114.380		
IV.	35.475	610	32	721	825	67.215	68	4.778	1.510	122.080		
V.	33.381	914	34	679	767	65.631	74	5.398	1.535	139.941		
VI.	28.660	537	30	631	733	64.846	64	4.825	1.445	123.989		
VII.	28.618	650	36	690	877	74.499	84	5.912	1.553	138.224		
VIII.	30.918	604	39	667	869	91.845	81	5.779	1.545	161.716		
IX.	36.954	645	38	772	775	63.251	75	5.627	1.484	147.990		
X.	38.965	721	40	835	913	93.308	77	5.234	1.856	165.308		
XI.	34.120	611	38	798	800	77.647	73	5.145	1.783	181.427		
XII.	40.033	599	34	1.029	892	79.323	70	5.594	1.786	162.444		
1935. I.—XII. összesen:	410.595	7.771	415	8.793	9.731	864.277	912	65.344	18.928	1.706.911		
1936. I.	33.993	667	33	684	801	59.415	101	7.047	1.673	132.558		
II.	33.692	762	33	661	815	82.082	103	7.015	1.663	142.432		
III.	39.078	617	34	737	766	57.507	90	5.377	1.471	127.111		
IV.	35.867	588	33	741	832	70.995	80	5.892	1.618	135.014		
V.	34.200	609	34	730	825	83.931	83	6.018	1.682	155.543		
VI.	31.239	562	32	683	744	59.421	78	7.001	1.565	140.170		
VII.	33.624	655	37	757	875	86.272	91	6.673	1.605	147.669		
VIII.	32.902	580	40	703	842	93.646	92	6.506	1.620	173.819		
IX.	39.484	628	41	835	818	82.175	89	6.526	1.676	169.327		
X.	40.526	686	42	906	942	98.775	76	5.278	2.041	191.110		
XI.	36.616	605	40	806	787	69.663	78	5.472	1.901	191.731		
XII.	44.399	606	39	1.101	964	99.558	77	6.350	2.030	183.433		
1936. I.—XII. összesen.	435.620	7.565	438	9.344	10.011	943.440	1.038	75.155	20.545	1.889.917		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Összehasonlítások	1936. XII. havában	szám- szerűleg	+4.366	+ 7	+ 5	+ 72	+ 72	+ 20.235	+ 7	+ 756	+ 244	+ 20.989
	1935. XII. havához képest több (+) kevesebb (-)		0 0-ban	+ 10.9	+ 1.2	+ 1.7	+ 7.0	+ 8.1	+ 25.5	+ 10.0	+ 13.5	+ 13.7
	1935. — 1936. időszakban	szám- szerűleg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	1934. — 1935. időszakhoz képest több (+) kevesebb (-)		0 0-ban	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	1936. I.—XII. időszakban, 1935. I.—XII. időszakhoz képest több (+) kevesebb (-)	szám- szerűleg	+ 25.025	- 206	+ 23	+ 551	+ 280	+ 79.163	+ 126	+ 9.811	+ 16.17	+ 183.006
	0 0-ban		+ 6.1	- 2.6	+ 5.5	+ 6.3	+ 2.9	+ 9.2	+ 13.8	+ 15.0	+ 8.5	+ 10.7

\* Az 1936. évi adatok ideiglenesek. 1) Hirlapokkal együtt.

2) Közte 296 ezer drb. választási igazolványt tartalmazó ajl. levél.



## I. Forgalom.\*)

## I. Posta.

Időszak		Kézbesítés										
		Közön- séges <sup>1)</sup> levél küldemények	Aján- lott ostai küldemények	Érték- levelek	Küli, befél- és somnás események	Postautalványok		Postafakarékfizetések		Csekk-kifizetések		
						daráb- száma ezrekben	összege ezer P-ben	daráb- száma ezrekben	összege ezer P-ben	daráb- száma ezrekben	összege ezer P-ben	
		1935.										
Az 1930. évben	425.761	16.794	726	12.390	10.816	1.804.400	376	20.852	3373	1 036.937		
Az 1931. évben	373.517	12.442	637	10.687	10 102	1.267.997	295	25.646	3275	967.490		
Az 1932. évben	353.134	9.739	336	8.968	9.256	797.202	236	18.316	3259	785.987		
Az 1933. évben	345.768	8.172	506	8.776	8.961	773.525	280	21.472	3373	698.973		
Az 1934 évben	416.544	7.653	481	8.890	9.320	802.581	367	28.707	3223	658.994		
Az 1935. évben	412.321	7.790	471	8.814	9.768	867.020	462	37.928	3399	662.144		
1935. I.	33.603	669	38	697	814	58.746	31	2.397	267	42.193		
II.	30.058	591	35	617	749	65.218	30	2.265	234	46.391		
III.	40.243	666	37	675	739	65.059	37	2.659	257	48.404		
IV.	35.625	619	37	719	833	67.417	41	3.140	274	53.162		
V.	33.522	2)849	39	668	765	66.658	39	3.229	250	51.377		
VI.	28.780	561	35	651	741	64.080	39	3.286	297	59.928		
VII.	28.739	635	40	684	871	74.627	38	3.091	335	59.312		
VIII.	31.048	606	44	666	863	91.074	41	3.518	303	68.821		
IX.	37.109	638	43	772	787	64.619	41	3.718	259	41.949		
X.	39.129	748	45	832	905	91.281	43	4.234	323	72.756		
XI.	34.264	604	40	804	807	79.468	39	3.048	275	58.363		
XII.	40.201	604	38	1.029	894	78.773	43	3.343	325	59.488		
1935. I.—XII. összesen:	412.321	7.790	471	8.814	9.768	867.020	462	37.928	3.399	662.144		
1936. I.	34.112	685	36	679	821	61.678	39	3.036	286	42.304		
II.	33.807	762	34	666	813	81.743	38	2.776	287	63.834		
III.	39.181	630	35	727	772	58.180	48	3.544	268	37.070		
IV.	35.994	592	34	747	845	71.343	46	3.356	298	55.970		
V.	34.326	622	35	733	817	80.844	47	3.462	282	65.307		
VI.	31.351	552	33	696	753	60.885	46	3.646	278	47.844		
VII.	34.766	658	37	756	862	77.465	44	3.424	293	57.821		
VIII.	33.023	586	41	702	827	84.549	44	3.567	259	55.286		
IX.	39.610	627	41	832	821	83.525	47	4.022	286	55.880		
X.	40.656	717	44	915	956	101.019	57	6.265	356	77.664		
XI.	36.750	603	42	808	773	68.513	42	3.495	254	46.767		
XII.	44.561	619	42	1.113	978	101.475	47	3.935	378	79.044		
1936. I.—XII. összesen:	438.137	7.653	454	9.374	10.038	931.219	545	44.528	3.525	654.791		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Összehasonlítások	1936 XII. havában	szám- szerűleg	+4.360	+ 15	+ 4	+ 84	+ 84	+ 22.702	+ 4	+ 592	+ 53	+ 19.556
	1935. XII. havához képest több (+) kevesebb (-)	%-ban	+ 10.8	+ 2.5	+ 10.8	+ 8.2	+ 9.4	+ 28.8	+ 9.3	+ 17.7	+ 16.3	+ 32.9
	1935. —1936. I. időszakban	szám- szerűleg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	1934. —1935. I. időszakhoz képest több (+) kevesebb (-)	%-ban	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	1936. I.—XII. időszakban 1935. I.—XII. időszakhoz képest több (+) kevesebb (-)	szám- szerűleg	+ 25.816	-137	-17	+ 560	+ 270	+ 64.199	+ 83	+ 6.600	+ 126	+ 22.647
	%-ban	+ 6.3	-1.8	-3.6	+ 6.4	+ 2.8	+ 7.4	+ 18.0	+ 17.4	+ 3.7	+ 3.4	

\*) Az 1936. évi adatok ideiglenesek.

1) Hír apokkal együtt.

2) Közte 219 ezer választási igazolványt tartalmazó ajl. levél.



I. Forgalom.\*)  
2. Táviró. 3. Távbeszélő.

Időszak	Táviró		Távbeszélő									
	Feladott	Kézbesített	Állomások száma <sup>1)</sup>				Közvetlen összeköttetések száma	Számított helyi beszélgetések száma ezekben				
	táviratok darabszáma ezekben	a bpesti egységes hálózatban	a fatur. és 20%-nál több előfizetővel bíró hálózatban	a 200-nál kevesebb	Összesen	bpesti egységes hálózatban		vidéken	Összesen			
Az 1930. évben	3.404	3.715	46 601	35 618	82.219	2.212	103.890	—	103.890			
Az 1931. évben	2.599	3.253	47.095	33.840	80.935	2.376	106.946	14.189	121 135			
Az 1932. évben	2.066	2.735	46.884	32.415	79.299	2.196	107.564	13.867	121.431			
Az 1933. évben	1.894	2.576	47.962	31.109	79.071	2.207	107.146	12.801	119.947			
Az 1934. évben	1.873	2.557	53.338	34.354	87.692	2.303	111 898	11.911	123.809			
Az 1935. évben	<sup>2)</sup> 1.903	2.573	58.339	15.088	18.723	92.150	1.734	121.980	12.944	134.924		
1935.	I.	131	189	53.755	15.909	17.795	85.459	1.737	9.497	1.010	10.507	
	II.	121	177	54.206	14.019	17.874	86.099	1.732	10.128	1.074	11.202	
	III.	158	220	54.743	14.143	18.151	87.037	1.726	9.429	997	10.426	
	IV.	148	206	55.126	14.435	18.042	87.603	1.722	10.535	1.117	11.652	
	V.	149	207	55.461	14.723	18.315	88.499	1.718	10 304	1.021	11.325	
	VI.	162	220	55.919	14.753	18 504	89 176	1.730	10.786	1.099	11.885	
	VII.	180	235	55.899	14.776	18.711	89.386	1.728	9.758	1.055	10.813	
	VIII.	186	244	56.146	14.827	18.881	89 854	1.738	9.075	1.064	10.139	
	IX.	171	227	56 648	14.926	19.029	90.603	1.742	10.024	1.090	11.114	
	X.	166	223	57.282	15.001	19.023	91.306	1.738	10.399	1.086	11.485	
	XI.	154	212	57.743	15.056	18.766	91.565	1.732	11.244	1.190	12.434	
	XII.	153	213	58.339	15.088	18.723	92.150	1.734	10 801	1.141	11.942	
1935 I.—XII. összesen:	1.879	2.573	—	—	—	—	—	—	121.980	12.944	134.924	
1936.	I.	127	184	58.819	15.137	18.700	92.656	1.732	10.326	1,102	11.428	
	II.	130	184	59.222	15.234	18.737	93.193	1.730	10.935	1.129	12.064	
	III.	137	196	59.698	15.287	18.895	93.880	1.752	10.300	1.042	11.342	
	IV.	134	191	60.095	15 608	18.879	94.582	1.752	10.834	1.117	11.951	
	V.	157	219	60.351	15.703	19.541	95.600	1.755	11.348	1.174	12.522	
	VI.	174	227	60.931	15.855	19.709	96.495	1.765	11.072	1.152	12.224	
	VII.	185	241	61.094	15.957	20.041	97.092	1.772	10.595	1.234	11.829	
	VIII.	198	254	61.138	15.990	20.254	97.382	1.743	9.292	1.218	10.510	
	IX.	182	238	61.663	16.168	20.351	98.182	1.755	9.810	1.209	11.019	
	X.	183	242	62.250	16.254	20.375	98.879	1.751	11 014	1.281	12.295	
	XI.	155	211	62.742	16.361	19.866	98.969	1.751	11.611	1.332	12.943	
	XII.	161	220	63.398	16.429	19.860	99.687	1.750	10.796	1.271	12.067	
1936 I.—XII. összesen:	1.923	2.607	—	—	—	—	—	—	127.933	14.261	142.194	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Összehasonlítások	1936. XII. havában 1935. XII. havához képest több (+) kevesebb (—)	szám- szerűleg	+ 8	+ 7	+5.059	+1.341	+1.137	+7.537	+ 16	— 5	+ 130	+ 125
		%-ban	+ 5.2	+ 3.3	+ 8.7	+ 8.9	+ 6.1	+ 8.2	+ 0.9	— 0.5	+ 11.4	+ 1.0
	1935. — 1936 időszakban	szám- szerűleg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	1934. — 1935. időszakhoz képest több (+) kevesebb (—)	%-ban	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	1936. I.—XII. időszakban	szám- szerűleg	+ 44	+ 34	—	—	—	—	—	+5.953	+1.317	+ 7.270
	1935. I.—XII. időszakhoz képest több (+) kevesebb (—)	%-ban	+ 2.3	+ 1.3	—	—	—	—	—	+ 4.9	+ 10.2	+ 5.4

\*) Az 1936. évi adatok ideiglenesek.

<sup>1</sup> Csak az üzemben levő előfizetői állomások



## I. Forgalom.

## 3. Távbeszélő. 4. Rádió.

Időszak	T á v b e s z é l ő							Rádió				
	Köz- pon- tok száma	Kezdeményezett			Érkezett			Engedélyesek száma				
		távolsági beszélgetések száma ezrekben							Buda- pesten	vidé- ken	össz- szesen	
bpesti egység- es háló- zatban	vidé- ken	össz- szesen	a bpesti egység- es háló- zatban	vidé- ken	össz- szesen							
Az 1930. évben	1.426	1.431	3.363	4.794	1.391	3.301	4.692	108.161	199.748	307.909		
Az 1931. évben	1.445	1.285	3.094	4.379	1.281	3.004	4.285	111.774	213.258	325.032		
Az 1932. évben	1.446	1.183	2.558	3.741	1.138	2.479	3.617	113.360	208.616	321.976		
Az 1933. évben	1.465	1.145	2.345	3.490	1.059	2.306	3.365	115.114	213.065	328.179		
Az 1934. évben	1.494	1.157	2.667	3.624	1.081	2.426	3.507	118.010	222.107	340.117		
Az 1935. évben	1.524	1.249	2.863	4.112	1.152	2.822	3.974	122.676	230.231	352.907		
1935. I.	1.512	86	191	277	80	187	267	119.770	225.796	345.566		
II.	1.512	94	185	279	82	183	265	120.706	227.877	348.583		
III.	1.512	91	278	369	82	279	361	121.246	228.521	349.767		
IV.	1.512	107	238	345	97	235	332	121.143	227.893	349.036		
V.	1.514	96	213	309	87	212	299	120.606	226.992	347.598		
VI.	1.519	102	221	323	96	217	313	119.862	224.773	344.635		
VII.	1.523	106	261	367	101	256	357	119.652	223.994	343.646		
VIII.	1.524	118	278	396	111	273	384	119.418	224.016	343.434		
IX.	1.524	116	263	379	109	259	368	120.415	226.481	346.896		
X.	1.524	114	266	380	108	262	370	120.480	226.490	346.970		
XI.	1.524	113	246	359	104	241	345	121.055	228.158	349.213		
XII.	1.524	106	223	329	95	218	313	122.676	230.231	352.907		
1935. I.—XII. összesen:	—	1.249	2.863	4.112	1.152	2.822	3.974	—	—	—		
1936. I.	1.524	96	204	300	88	201	289	124.126	233.331	357.457		
II.	1.531	100	194	294	89	193	282	124.945	234.970	359.915		
III.	1.531	90	211	301	82	209	291	125.526	235.837	361.363		
IV.	1.533	100	210	310	92	209	301	125.554	235.654	361.208		
V.	1.536	96	228	324	89	224	313	125.250	234.783	360.033		
VI.	1.544	106	241	347	103	236	339	124.725	232.740	357.465		
VII.	1.549	116	268	384	111	261	372	123.901	231.168	355.069		
VIII.	1.552	121	296	417	114	291	405	123.486	230.970	354.456		
IX.	1.555	120	290	410	116	285	401	123.548	231.048	354.596		
X.	1.557	120	295	415	113	293	406	124.590	232.464	357.054		
XI.	1.557	114	262	376	109	259	368	126.230	235.113	361.343		
XII.	1.560	108	249	357	101	250	351	127.540	237.814	365.354		
1936. I.—XII. összesen:	—	1.287	2.948	4.235	1.207	2.911	4.118	—	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Összehasonlítások	1936. XII. havában 1935. XII. havához képest több (+) kevesebb (-)	szám- szerűleg	+ 36	+ 2	+ 26	+ 28	+ 6	+ 32	+ 38	+4.864	+7.583	+12.447
		o/o-ban	+ 2.4	+ 1.9	+ 11.7	+ 8.5	+ 6.3	+ 14.7	+ 12.1	+ 4.0	+ 3.3	+ 3.5
	1935. —1936. időszakban	szám- szerűleg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	1934 időszakhoz képest több (+) kevesebb (-)	o/o-ban	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	1936. I—XII. idő- szakban 1935. I—XII. időszakhoz képest több(+) kevesebb (-)	szám- szerűleg	—	+ 38	+ 85	+ 123	+ 55	+ 89	+ 144	—	—	—
		o/o-ban	—	+ 3.0	+ 3.0	+ 3.0	+ 4.8	+ 3.1	+ 3.6	—	—	—

\*) Az 1936. évi adatok ideiglenesek.



## II. A forgalom munkaegységekben\*)

Időszak	Kincstári postahivataloknál:					Postamesteri hivataloknál és ügynökségeknél:								
	Posta	Távíró	Távbeszélő	Rádió	Összes	Posta	Távíró	Távbeszélő	Rádió	Összes				
	munkaegységek száma					munkaegységek száma								
	ezrekben				ezrekben	o/o-ban	ezrekben				ezrekben	o/o-ban		
Az 1930. évben	186.223	27.761	105.715	5.953	325.652	71.3	98.809	11.325	16.843	3.891	130.868	28.7		
Az 1931 évben	161.075	22.657	103.432	6.494	293.658	72.7	80.932	9.792	15.387	4.234	110.345	27.3		
Az 1932 évben	135.946	17.848	97.845	6.900	258.539	72.9	70.612	7.847	13.667	4.174	96.300	27.1		
Az 1933 évben	129.388	16.501	95.047	6.774	247.710	72.6	69.057	7.049	13.326	3.912	93.344	27.4		
Az 1934. évben	130.711	16.294	99.131	7.185	253.321	72.3	71.557	6.974	14.471	4.052	97.054	27.7		
Az 1935. évben	132.288	16.663	108.581	7.516	265.048	72.0	74.560	7.130	17.197	4.155	103.042	28.0		
1935. I.	10.694	1.162	8.336	620	20.812	72.3	5.923	497	1.218	348	7.986	27.7		
II.	9.840	1.085	8.788	626	20.339	73.4	5.380	464	1.176	350	7.370	26.6		
III.	10.338	1.369	8.451	629	20.787	72.1	5.474	588	1.622	350	8.034	27.9		
IV.	10.779	1.278	9.310	628	21.995	72.8	5.929	555	1.374	349	8.207	27.2		
V.	10.828	1.301	8.964	626	21.719	73.1	5.753	555	1.342	347	7.997	26.9		
VI.	10.055	1.417	9.365	622	21.459	73.4	5.492	602	1.357	343	7.794	26.6		
VII.	10.808	1.549	8.841	621	21.819	70.9	6.364	696	1.550	341	8.951	29.1		
VIII.	10.785	1.639	8.610	620	21.654	70.3	6.496	728	1.589	342	9.155	29.7		
IX.	10.940	1.540	9.158	627	22.265	71.5	6.354	639	1.552	345	8.890	28.5		
X.	12.538	1.509	9.372	628	24.047	71.0	7.247	642	1.568	343	9.800	29.0		
XI.	11.573	1.400	9.901	631	23.505	72.0	6.740	588	1.463	347	9.138	28.0		
XII.	13.110	1.414	9.485	638	24.647	71.7	7.408	576	1.386	350	9.720	28.3		
1935. I.—XII. összesen:	132.288	16.663	108.581	7.516	265.048	72.0	74.560	7.130	17.197	4.155	103.042	28.0		
1936. I.	10.727	1.177	9.058	646	21.608	72.3	6.110	503	1.322	355	8.290	27.7		
II.	11.241	1.215	9.434	650	22.540	73.0	6.185	490	1.303	358	8.336	27.0		
III.	10.608	1.287	8.977	653	21.525	72.4	5.918	546	1.381	359	8.204	27.6		
IV.	10.959	1.251	9.420	653	22.283	72.3	6.283	530	1.372	358	8.543	27.7		
V.	11.267	1.474	9.787	652	23.180	72.6	6.368	585	1.456	356	8.765	27.4		
VI.	10.248	1.553	9.712	648	22.161	72.6	5.880	636	1.507	353	8.376	27.4		
VII.	11.415	1.698	9.662	645	23.420	71.4	6.608	712	1.699	349	9.368	28.6		
VIII.	10.808	1.803	8.958	643	22.212	70.2	6.600	760	1.726	350	9.436	29.8		
IX.	11.643	1.688	9.278	644	23.253	70.6	6.958	679	1.713	349	9.699	29.4		
X.	13.224	1.696	10.010	649	25.579	70.3	7.960	698	1.782	351	10.791	29.7		
XI.	11.539	1.440	10.301	657	23.946	71.9	6.810	595	1.601	355	9.361	28.1		
XII.	14.228	1.531	9.713	664	26.136	70.8	8.253	593	1.568	358	10.772	29.2		
1936. I.—XII. összesen:	137.907	17.822	114.310	7.804	277.843	71.6	79.933	7.327	18.430	4.251	109.941	28.4		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Összehasonlítások	1936. XII. havában	szám-szerűleg	+1.118	+117	+228	+26	+1.489	—	+845	+17	+182	+8	+1.052	—
	1935. XII. havához képest több (+) kevesebb (—)	o/o-ban	+8.5	+8.3	+2.4	+4.1	+6.0	—	+11.4	+3.0	+13.1	+2.3	+10.8	—
	1935. —1936. időszakban	szám-szerűleg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	1934. —1935. időszakhoz képest több (+) kevesebb (—)	o/o-ban	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	1936. I—XII. időszakban, 1935. I—XII. időszakhoz képest több (+) kevesebb (—)	szám-szerűleg	+5.619	+1.189	+5.729	+288	+12.795	—	+5.373	+197	+1.233	+96	+6.899	—
		o/o-ban	+4.2	+7.0	+5.3	+3.8	+4.8	—	+7.2	+2.8	+7.2	+2.3	+6.7	—

\*) Az 1936. évi adatok ideiglenesek.



## II. A forgalom munkaegységekben.\*)

Időszak	Összes postai szerveknél:															
	Posta		Távíró		Távbeszélő		Rádió		Összes							
	munkaegységek száma															
	ezrekben		%o-ban		ezrekben		%o-ban		ezrekben							
Az 1930. évben	285.032	62.4	39.086	8.6	122.558	26.8	9.844	2.2	456.520							
Az 1931. évben	242.007	59.9	32.449	8.0	118.819	29.4	10.728	2.7	404.003							
Az 1932. évben	206.558	58.3	25.695	7.2	111.512	31.4	11.074	3.1	354.839							
Az 1933. évben	198.445	58.2	23.550	6.9	108.373	31.8	10.686	3.1	341.054							
Az 1934. évben	202.268	57.8	23.268	6.6	113.602	32.4	11.237	3.2	350.375							
Az 1935. évben	206.848	56.2	23.793	6.5	125.778	34.2	11.671	3.1	368.090							
1935. I.	16.617	57.7	1.659	5.8	9.554	33.2	968	3.3	28.798							
II.	15.220	54.9	1.549	5.6	9.964	36.0	976	3.5	27.709							
III.	15.812	54.9	1.957	6.8	10.073	34.9	979	3.4	28.821							
IV.	16.708	55.3	1.833	6.1	10.684	35.4	977	3.2	30.202							
V.	16.581	55.8	1.856	6.2	10.306	34.7	973	3.3	29.716							
VI.	15.547	53.1	2.019	6.9	10.722	36.6	965	3.4	29.253							
VII.	17.172	55.8	2.245	7.3	10.391	33.8	962	3.1	30.770							
VIII.	17.281	56.1	2.367	7.7	10.199	33.1	962	3.1	30.809							
IX.	17.294	55.5	2.179	7.0	10.710	34.4	972	3.1	31.155							
X.	19.785	58.4	2.151	6.4	10.940	32.3	971	2.9	33.847							
XI.	18.313	56.1	1.988	6.1	11.364	34.8	978	3.0	32.643							
XII.	20.518	59.7	1.990	5.8	10.871	31.6	988	2.9	34.367							
1935. I—XII. összesen	206.848	56.2	23.793	6.5	125.778	34.2	11.671	3.1	368.090							
1936. I.	16.837	56.3	1.680	5.6	10.380	34.7	1.001	3.4	29.898							
II.	17.426	56.4	1.705	5.5	10.737	34.8	1.008	3.3	30.876							
III.	16.526	55.6	1.833	6.2	10.358	34.8	1.012	3.4	29.729							
IV.	17.242	55.9	1.781	5.8	10.792	35.0	1.011	3.3	30.826							
V.	17.635	55.2	2.059	6.4	11.243	35.2	1.008	3.2	31.945							
VI.	16.128	52.8	2.189	7.2	11.219	36.7	1.001	3.3	30.537							
VII.	18.023	55.0	2.410	7.4	11.361	34.6	994	3.0	32.788							
VIII.	17.408	55.0	2.563	8.1	10.684	33.8	993	3.1	31.648							
IX.	18.601	56.4	2.367	7.2	10.991	33.4	993	3.0	32.952							
X.	21.184	58.3	2.394	6.6	11.792	32.4	1.000	2.7	36.370							
XI.	18.349	55.1	2.044	6.1	11.902	35.7	1.012	3.1	33.307							
XII.	22.481	60.9	2.124	5.7	11.281	30.6	1.022	2.8	36.908							
1936. I—XII. összesen	217.840	56.2	25.149	6.5	132.740	34.2	12.055	3.1	387.784							
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—							
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—							
Összehasonlítások	1936. XII. havában	szám- szerüleg	+	1.963	—	+	134	—	+	410	—	+	34	—	+	2.541
	1935. XII. havához képest több (+) kevesebb (-)		%o-ban	+	9.6	—	+	6.7	—	+	3.8	—	+	3.4	—	+
	1935. — 1936. időszakban	szám- szerüleg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	1934. — 1935. időszakhoz képest több (+) kevesebb (-)		%o-ban	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	1936. I—XII. időszakban 1935. I—XII. időszakhoz képest több (+) kevesebb (-)	szám- szerüleg	+	10.992	—	+	1.356	—	+	6.962	—	+	384	—	+	19.694
			%o-ban	+	5.3	—	+	5.7	—	+	5.5	—	+	3.3	—	+

Az 1936. évi adatok ideiglenesek.



A rádióengedélyesek száma a múlt évvel szemben 12.447, november hónaphoz viszonyítva pedig 4.011 előfizetővel emelkedett. A százalékszerűen kifejezett emelkedés az előző évvel szemben 3,53, novemberrel szemben pedig 1,11%. A szaporulatból 1.310 Budapestre, 2.701 pedig a vidékre esett. A vidéki engedélyesek szaporulata nemcsak számszerűleg, hanem kis mértékben még viszonylag is nagyobb. Érdekes, hogy az utolsó évek szaporulata minden évben 12 és 13.000 előfizető között mozog.

## II. A forgalom munkaegységeiben.

A posta különböző üzletágainak forgalmát munkaegységeiben is kifejezi, mint-hogy az összeforgalom általános és áttekinthető kifejezésére a darabszámok egyszerű összegezése útján nyert összdarabszám erre nem alkalmas. Ebben a darabszámban ugyanis az egyes üzletágak különböző természetű küldeményei és szolgáltatásai, másrészt darabszámok és összegek vegyesen szerepelnek. A különböző természetű szolgáltatások összeadhatása végett ezeket először közös nevezőre kellett hozni. Ez oly módon történt, hogy minden egyes szolgáltatást — a munka minőségének, mennyiségének és az elvégzés

időtartamának figyelembevételével — értékeltünk. Az értékelés mérő eszköze a munkaegység. A közös nevezőre — a munkaegységre — hozott szolgáltatások egyszerű összeadásának végösszege fejezi ki az egyes üzletágak munkaegységeiben elért forgalmát.

A munkaegységek tehát már alkalmassak az általános posta-, táviró-, távbeszélő- és rádióforgalom mérésére és összehasonlítására, de természetesen csak akkor, ha az összehasonlítási időszakban végzett munkák értékelése egyforma alapon történik. Az itt közölt táblázatok adatai az egyenlő értékelés alapján megállapított munkaegységek számát tüntetik fel és így a forgalom alakulásának megítélésére alkalmasak. Ezek az adatok azonban a személyzet által tényleg feldolgozott munkaegységek darabszámával nem azonosak.

A munkaegységeiben kifejezett forgalom a múlt évvel szemben jelentős mértékben, 7,4%-kal emelkedett. Különösen nagymértékű emelkedést a postai üzletág mutat (9,6), jelentős a táviróforgalom emelkedése is, míg a távbeszélő és a rádió munkaegységek darabszáma a postai és a táviró üzletághoz viszonyítva csak kisebb mértékben emelkedett.

# ELMÉLET — GYAKORLAT.

Théorie — Pratique.

**4. Rövidített távirati címmel ellátott közönséges levélpostai küldeményt lehet-e kézbesíteni?**

**Ha a levélpostai küldeményen pontos lakáscím van, igen, ellen esetben nem.**

Az A. 1. Szab. 24. §. 3. pont 3. bekezdésében foglaltak szerint „Jeligés címek (egyes betűk, számok, jelek, költött nevek vagy csupán keresztnév) közönséges levelezéseknél olyan esetben, amikor a jelige mellett pontos lakáscím is van, a belföldi forgalomban meg vannak engedve”. Az idézett rendelkezés szerint tehát a posta a belföldi forgalomban közönséges levélpostai küldeményeknél nem feltétlenül kívánja meg a címzett pontos meghatározását, hanem megelégszik a jeligszerű meghatározással is azzal a feltétellel azonban, hogy a levélen pontos lakáscím van. Ilyen esetekben azt, hogy a jeligés cím rö-

vidített távirati cím-e vagy sem, a postae gyáltalán nem vizsgálja. Éppen ezért a kézbesítő postahivatalok azokat a közönséges leveleket, amelyeken pontos lakáscím van, ha a jelige történetesen rövidített távirati cím is, kézbesíteni kötelesek.

Más a helyzet azonban akkor, ha a közönséges levélpostai küldeményeknél csak a rövidített távirati cím van megadva, pontos lakáscím nélkül. Ilyen küldeményt a megadott címadat szerint akadálytalanul nem lehet kézbesíteni. Ha a posta ezeket a küldeményeket kézbesíteni akarná, előbb a rövidített távirati cím alapján a pontos lakáscímet kellene megállapítania. Minthogy a lakáscímadatoknak ilyen megállapítása sok munkával járna és a kézbesítést nagyon megnehezítené, a posta a rövidített távirati címmel, de pontos lakáscím nélkül feladott közönséges levélpostai küldemények kézbesítését nem vállalhatja. — (120.667/1936. K. K. M. szám.)



5. Az 1934. évi P. R. T. 13-ik számában közzétett 108.505/5. sz. rendelet 4. pontjának az a rendelkezése, hogy a kedvezményes díjú állomás után az alapidíjon felül mindaddig csak a tényleg folytatott beszélgetések 12 filléres díját kell megfizetni, amíg az alapidíj és a folytatott beszélgetések díjának együttes összege az a) csoportban 5.40 P-t, a b) csoportban 7.10 P-t és a c) csoportban 7.60 P-t el nem éri, — vonatkozik-e a postatisztviselőknek járó 75%-os díjkedvezményes állomásra is?

Nem!

Az idézett rendelet csak a C. 1. Szab. 22. §. 1—2. pontjában felsorolt tisztviselők, orvosok és hadirokkantak 50%-os díjkedvezményes állomásai után fizetendő díjakat illetőleg rendelkezik.

A 75%-os alap-, illetőleg előfizetési díjkedvezményre igényjogosult postatisztviselők, postamesterek, vonalfelügyzők és

postás kezelőorvosok állomásaira az ad 86.546—1933/X. 5. sz. rendelet 3. pontját kell alkalmazni, amely szerint az ilyen állomások után kötelező beszélgetési szám nincsen megállapítva. A díjkedvezményes postás állomások után tehát a 75%-os alap-, illetőleg előfizetési díjon felül csak annyi beszélgetés díját kell felszámítani, ahány beszélgetést az állomásról tényleg kezdeményeztek.

Ha azonban a 201—500 előfizetővel bíró hálózatokban az alapidíj és a folytatott beszélgetések díjának együttes összege meghaladja a (1.50 + 2.40) 3.90 P-t, az 501—1000 előfizetővel bíró hálózatokban az (1.75 + 3.60) 5.35 P-t, az 1000-en felüli hálózatokban pedig az (2 + 5.60) 5.60 P-t, a 75%-os díjkedvezményes előfizetőknek a különböző csoportok szerint 30, 40, illetőleg 45 beszélgetési számig beszélgetési díjat szintén nem kell fizetniök. (Beküldött kérdés.)

## KÜLFÖLDI SZEMLE.

### Revue étrangère.

#### POSTA.

##### Anglia.

A napokban lemondott angol király arcképével diszített új bélyegsorozat kiadása nagy hasznot jelentett az angol postának. A sorozat  $\frac{1}{2}$ ,  $1\frac{1}{2}$  és  $2\frac{1}{2}$  értékjelzésű 3 darab bélyegből állott. A készleteket pár napon belül Londonban, de a legtöbb vidéki hivatalban is megvásárolták. Naponként átlag 20 millió darab királyfejes bélyeget, sőt az első napon 30 millió darabot adott el az angol posta. Az angol postaigazgatás az ország minden részéből százával kapja a távirati üdvözlő megkereséseket, melyek a királyfejes bélyegek egyszerűségét, s kitűnő rajzolását dicsérték. A bélyegeket külföldre is szívesen vásárolták és az angol postaigazgatóság összecszerűen is nagy és eddig soha nem tapasztalt anyagi eredményt ért el e bélyegekkel. (D. P. Z. 1936:24.) (k. j.)

##### Egyesült Államok.

Az Egyesült Államok postaszervezetéről némi fogalmat alkothatunk magunknak az alábbi adatok alapján.

Az Egyesült Államokban 1933-ban 47.642 postahivatal működött. A postaszállítási útvonalak hossza a légi postavonalakkal együtt 537.000 mérföld. Óránként kereken 1.400.000 levélpostai küldeményt

adnak postára, naponta 33 millió ily küldeményt kézbesítenek, évenként 14 milliárd levélbélyeget, több mint 1 milliárd levelezőlapot és 2 milliárdnál több bélyegbenyomattal ellátott borítékot és egyéb értékcikket árusítanak. A csomagok száma évenként 2.500 milliónál több. A levélkötegek elkészítéséhez használt zsinog 800.000 mérföldnyi hosszú volna. (Az Egyesült Államok postája bizonyára nem a Kóczy-féle kötegelő zsinogot használja.) Az összes postai értékcikkek előállításához évenként  $6\frac{1}{2}$  millió font papírost használnak fel. A zárlatok szállítására 65 millió zságot tart forgalomban az amerikai postaigazgatás. A postaalkalmazottak száma 326.000. A postatakarékpénztári szolgálatot 2,350.000 ember veszi igénybe. A posta bevétele 1933-ban 587.630.000 dollár volt. Ebből a tiszta bevétel kereken 16 millió dollár.

A newyorki főpostahivatalban 17.500 alkalmazott teljesít szolgálatot; ezek közül 6.200 a kézbesítő. New Yorkban naponként kb. 3 millió közönséges és 150.000 ajánlott levélpostai küldemény érkezik. A postautalványok száma 75.000. Az eladott értékcikkekért naponta kereken 200.000 dollárt vesznek be.

New York második legnagyobb postahivatalában, amelyet „az öreg posta” néven említenek, naponta 80.000 a kézbesíthetetlen küldemények száma és címnyo-



mozás útján kereken 250.000 küldemény adatait egészítik ki.

A newyorki csőpostahálózatban napon-ta 16 millió levélpostai küldemény kerül szállításra.

Az ú. n. „nagy postahivatalok“ száma New Yorkban 28, a „mellékpostahivatalok“ pedig 266. A hivatalok általában 7-től 20 óráig vannak nyitva. Csupán 4 nagy hivatal tart 7—24 óráig szolgálatot. (DPZ. 1936:18.)

dr. Lukász Alfonz.

### Németország.

A német postaigazgatás mellé rendelt igazgató tanács 1936. év novemberében tartotta legutóbbi ülését. A birodalmi postaminiszter báró Eltz-Rübenach megnyitó beszédeiben rámutatott arra a tényre, hogy az újabb kor postája elsősorban a hírközlés gyorsaságával és jóságával szolgálja a közt és e tevékenysége mögött bizonyos fokig háttérbe szorul a régebbi idők postájának a személy, az áru és a pénzforgalom lebonyolítására irányuló törekvése. Ez a tény a posta műszaki berendezéseinek állandó tökéletesítésében és a műszaki személyzet szaporításában jut kifejezésre. A birodalmi vezér által bejelentett négy évi terv megvalósításánál a német postára új feladatok várnak, mert a terv bejelentésétől a közgazdasági élet élnkülését és így a postaforgalomnak emelkedését is várja a postaminiszter.

Az elmúlt évben a német posta bevételci emelkedtek. Így az 1935. évet 43,5 millió R. M. tiszta nyereséggel zárta, amelyet elsősorban adósságtörlesztésre használtak fel. A postai üzletágakból származó bevételek 1913-tól 1935-ig lassan-lassan visszafejlődést mutatnak a távbeszélő bevételekkel szemben. Ugyanezen időszak alatt a táviróbevételek kb. 70%-kal visszaestek. A német posta az új megállapodás értelmében bevételeinek 8%-át köteles az állampénztárnak beszolgáltatni. Az 1936. évben ez az összeg 144 millió birodalmi márkát tesz ki.

Megelégedéssel állapították meg a posta vezetői az igazgató tanács előtt, hogy hosszas, kitarató munkával sikerül a német posta személyzeti politikájában új alapokat teremteni, amelyek egészséges fejlődési lehetőségeket biztosítanak. Régebben ugyanis a német posta is behódolt annak a felfogásnak, hogy főként a gépekre alapított racionalizálás és az ezzel velejáró személyzet csökkentés a helyes út a gazdaságos üzemvezetéshez. Többé nem a lélektelen gépek szaporításával és a rosszul fizetett, de mégis drágán dolgozó személyzet beállításával, hanem jól fizetett, meg-

elégedett személyzettel és átgondolt és helyesen alkalmazott szociálpolitikával igyekeznek a német posta teljesítményeit növelni. (D. P. Z. 1936:24.) (k. j.)

\*

Az évforduló alkalmából a Deutsche Postzeitung rövid összefoglaló visszajelentést nyújt a német posta 1936. évi működéséről.

Az újra meginduló gazdasági fejlődés a múlt évben Németországban is éreztette hatását. Ennek következményeként a német posta forgalma valamennyi üzletágban növekedett. Feladatai megoldására a német posta a postaszállítási lehetőségeket tovább fejlesztette, szállítóberendezéseit kiépítette és a technikai fejlődésnek megfelelően tökéletesítette.

Rendkívül nagyarányú követelményekkel lépett fel a német postával szemben az olimpiai játékokkal kapcsolatban megnövekedett forgalom. A német postának ezúttal alkalma volt az egész világ előtt bebizonyítani óriási teljesítőképességét.

1936. október 5-én adták át a forgalomnak azt az óriási gátat, amely Rügen szigetét a szárazfölddel összeköti. Ezzel nemcsak a sziget, hanem a Svédországgal való postaforgalom is jelentékenyen megjavult. A német posta itt egy gépkocsiban közlekedő mozgópostát rendezett be. Ez éppen úgy, mint a vasúti mozgóposták, nem csupán zárlatközlést végez, hanem útközben fel is dolgozza az érkező anyagot és maga is készít zárlatokat.

Az állam és a nemzetiszocialista párt által rendezett tömegfelvonulásokkal kapcsolatban felmerülő igények kielégítésére még hat gépkocsiban működő postahivatalt és négy szétszedhető postahivatalt rendeztek be.

A német posta gépkocsiallómanya 16.000 darab, ebből 3.900 személyszállító-autóbusz. A személyszállító gépkocsiforgalom az év folyamán jelentősen megnövekedett. Ez főleg az Olimpiával kapcsolatos idegenforgalomnak tudható be.

A légipostahálózat 108 útvonalból alakul. E vonalak Németországot az összes európai államokkal, valamint Argentínával, Braziliával, Chilével és Uruguával kötik össze. A vonalak hossza 46.600 km. A braziliai repülőársasággal együtt tartja fenn a német Lufthansa a Berlin-Santiago útvonal délamerikai részét. Az útvonal 8.100 km hosszú.

A postacsekkszolgáltatás igénybevevők száma kereken 1.100.000. A könnyvételek száma november végéig 778 millió volt, az átutalt összegek pedig 128 milliárd márkát tesznek ki.



Amíg Magyarországon a készpénzfizetés nélkül történtő átutalási forgalom csak nehezen tud népszerűsége szert tenni, addig Németországban a postacsekkgorgalomban az átutalások 83.6%-a, kereken 107 milliárd márkányi összeg, készpénzfizetés nélkül történt.

A német posta alkalmazta először a távolbairószolgálatot. Ennek immár 266 részvevője van, akik egymással közvetlenül érintkezésbe léphetnek és híreiket kicserélhetik. Ehhez a forgalomhoz Dánia, Hollandia és Svájc is csatlakozott.

A távfotografálás terén is igyekeztek a táviratok képeinek tisztaságát, világosságát növelni. Kiválóan bevált ez a szolgálat az olimpiai hírközvetítésekkel kapcsolatban.

A távbeszélőelőfizetők száma 3.380.000. A német posta azon van, hogy a távbeszélő tökéletesítésével és olcsóbbá tételével a nép minél szélesebb rétegeinek hozzáférhetővé tegye e szolgálat igénybevételét.

A rádióelőfizetők száma 8 milliónál több. A növekedés 1936. évben 750.000 előfizető. Németország lakosságának 11.9%-a előfizetője a rádióknak. Ezzel a német rádió Európában aránylagos számítás szerint is a legelső között van.

A távolbairás terén jelentős határkövet jelentett a Berlin és Lipcse között berendezett távolbairó és -beszélőszolgálat berendezése. Ugyancsak nagyjelentőségű volt az olimpiai játékok eseményeinek a távolbairás útján való közvetítése. (D. P. Z. 1937:1.)

### Tonga-szigetek.

Az amerikai és a német postát jellemző és szinte elképesztő forgalmi adatok mellett mint egy a régi világból fennmaradt mese hat ránk az alábbi híradás.

Az oceániai Tonga- vagy Barátság-szigetek egyikén Niuafoou-n a postamester 15 évvel ezelőtt elhatározta, hogy megkísérli a postai összeköttetést a külvilággal gyakoribbá tenni. Tekintettel arra, hogy a tengeri hajók nem igen kötnek ki a szigeten, a postaküldeményeket oly módon juttatták el az oceánjáró hajókra, hogy a Tonga-szigetek 2½ pennys bélyegével bérmentesített leveleket „Tin Can Mail (pléhdobozposta) Niuafoou Island, Tonga“ felirattal látták el és egy pléhdobozba helyezték. Ezt a dobozt azután hozzáerősítették egy fadarabhoz és beledobták a tengerbe, abban a reményben, hogy a dobozt az áramlás kiviszi a nyílt tengerre, itt valamelyik arrajáró hajó kihalássza és gondoskodik arról, hogy a benne levő kül-

demények rendeltetési helyükre kerüljenek.

Ez a regénybeillő „postaszállítás“ bizonyára bevált, mert 15 évig működött. Röviddel ezelőtt azonban megszüntették, valószínűleg azért, mert a rohamosan fejlődő technika vagy a növekvő kereskedelmi forgalom eredményeképpen ennél megfelelőbben tudták a szigetlakók postájuk továbbítását biztosítani. (DPZ. 1937:1.)

Dr. Lukász Alfonz.

### TAVIRÓ.

#### Németország.

**Távgepíró összeköttetések díjazása.** A német táviróigazgatás a távgepíró összeköttetések díjazását, a távbeszélgetések díjazásához hasonlóan, az összeköttetés időtartama és az összeköttetés két végpontja közti távolság alapján állapította meg. A legkisebb díjazandó időtartam 3 perc.

A nemzetközi forgalomban eszközölt táviróösszeköttetéseknel a vonatkozó távbeszélő díj felével lehet számolni.

Távgepíró összeköttetések létesítését nem akadályozza az a körülmény, hogy egyes helyek nincsenek bevonva a távgepíró hálózatba, mert ilyen összeköttetések a rendelkezésre álló távbeszélő áramkörök útján is eszközölhetők. (Tigr. Pr. 1936:24.)

### TAVBESZÉLŐ.

#### Anglia.

A milliomodik előfizetői távbeszélő állomást rendezte be 1936 október 16-án az angol távbeszélő igazgatás. A londoni távbeszélő hálózat feiletséget bizonyítja az a tény is, hogy Londonban ezidőszent 254 távbeszélőhivatal van s ezek közül 102 automata központ. Összehasonlítva ezt a newvorki távbeszélő hálózattal, New Yorkban a távbeszélő előfizetők száma 1936 augusztus 1-én 1.506.000 volt és ennek 42%-a van automata hálózatba bevonva. (J. des Tél. 1936:11.)

### VEGYES.

Az 1936 január 1-ei állapotot feltüntető európai távbeszélő statisztika adatai szerint a legtöbb előfizetői távbeszélő állomása Németországnak van (3,3 millió); Németországot Anglia követi 2,6 millió, azután Franciaország 2,4 millió, Oroszország 0,9 millió, Svédország 0,6 millió, Olaszország 0,5 millió távbeszélő előfizetői állomással. Az utolsó helyen áll Luxemburg 14.000 és Island 6.400 távbeszélő előfizetői állomással. Magyarország 130.472 távbeszélő előfizetői állomással körülbelül



a sorrend közepén foglal helyet.

A távbeszélő előfizetői állomások számát a lakosság számához viszonyítva, első helyen áll Dánia, ahol 100 lakosra 10.6 távbeszélő előfizetői állomás esik. A sorrendben a hatodik hely Nagybritanniát 5.5, a nyolcadik hely Németországot 4.9, a tizenötödik hely Franciaországot 3.4, a tizenkilencedik hely Olaszországot 1.2 távbeszélő előfizetői állomással (100 lakosonként) illeti meg. Magyarországon 100 lakosra 1.45 távbeszélő előfizetői állomás esik, s így Olaszországot megelőzi.

A távbeszélő előfizetői állomások számát a területre viszonyítva, 1 km<sup>2</sup> területen a legtöbb előfizetési távbeszélő állomása Belgiumnak van (11.2). Ezt követi Németalföld km<sup>2</sup>-ként 10.8, Danzig 10.7 és Nagybritannia 10.5 előfizetői távbeszélő állomással. Az összes többi országban 1 km<sup>2</sup> területre 10-nél kevesebb távbeszélő állomás esik. Ezek közt szerepel Magyarország is km<sup>2</sup>-ként 1.4 távbeszélő állomással. Azoknak az országoknak a száma, amelyekben 1 km<sup>2</sup> területre egy-nél kevesebb távbeszélő állomás esik: 13.

Figyelemreméltók a távbeszélő állomások számának emelkedésére és csökkenésére vonatkozó adatok is, amelyek az egyes országokban nagyon különbözők. A legnagyobb volt a távbeszélő előfizetői állomások számának emelkedése Görögországban (38%), Magyarországon a növekedés 8.87%, Németországban 4.3%, Angliában 8%, Ausztriában 5.7%, Belgiumban 5%, Dániában, Olaszországban, Svédországban és Svájcban 4.2% és Franciaországban 3% volt a távbeszélő állomások számának növekedése. Összefoglalva: a távbeszélő előfizetői állomások számának növekedése Lengyelországban, Romániában, Litvániában, Bulgáriában, Angliában, Finnországban, Belgiumban, Németalföldön. Luxemburgban és Norvégiában nagyobb volt, mint az előző évben, míg Németországban, Esztországban, Magyarországon, Ausztriában, Lettországon, Olaszországban, Svédországban és Svájcban az emelkedés aránya nem érte el az előző év arányszámát. Figyelemreméltó, hogy Csehszlovákia, amely 1934-ben a sorrendben a harmadik helyen állt 20.5% növekedéssel, 1935-ben 3.6% emelkedéssel a huszonharmadik helyre esett vissza, Bulgária pedig, amely 1934-ben 2.2% csökkenéssel a huszonkilencedik helyen állt, 1935-ben 8% emelkedéssel a nyolcadik helyre került. Finnország a huszonnyolcadik helyet cserélte fel 6% növekedéssel a tizenegyedik helyel.

A helyi és helyközi távbeszélgetések összárszámát tekintve, az első hely 2.436 mil-

lió beszélgetéssel Németországot illeti meg. Ezt követik sorrendben Anglia 1.821 millió, Svédország 931 millió, Spanyolország 702 millió, Dánia 641 millió és Lengyelország 519 millió beszélgetéssel. Magyarországon a helyi és helyközi távbeszélgetések összárszáma 151 millió volt. A beszélgetések számának emelkedését tekintve, első helyen áll Görögország 135% növekedéssel. Németország 63% emelkedéssel a tizedik helyet foglalja el. Nagyobb emelkedést mutat fel Jugoszlávia (37.4%), Románia (15%), Esztország (14.7%), Finnország (14.3%) és Belgium (11.9%). Magyarországon a távbeszélgetések számának emelkedése 9.5%-ot ért el.

Az előfizetői állomások igénybevételét, vagyis az előfizetői állomásokról a tárgyévben kezdeményezett beszélgetések átlagos számát tekintve, a legtöbb helyi beszélgetést Jugoszláviában folytatták (előfizetői állomásonként átlag 4.786 helyi beszélgetés). Németország 663 átlaggal a tizenkilencedik helyen áll. Legkisebb a helyi beszélgetéseknek egy előfizetői állomásra eső átlagos száma Luxemburgban (307). A helyközi beszélgetéseket tekintve, az első helyet Luxemburg foglalja el, ahol egy előfizetői állomásra átlag 265 helyközi beszélgetés esik. Németország 82 átlaggal a tizenötödik helyen áll, míg Ausztria 27.5 átlaggal a sorrendben az utolsó. Magyarországon 36 átlaggal megelőzi Ausztriát. A helyi beszélgetéseknél Anglia az egy előfizetői állomásra eső 668 átlagos beszélgetéssel közel ugyanazon a helyen áll, mint Németország. Németország mögött a sorrendben Franciaország következik. Ezzel szemben a helyközi beszélgetéseket tekintve, Németország egy előfizetői állomásra eső 82 beszélgetési átlaggal a tizenötödik és Anglia 38 beszélgetési átlaggal a huszonharmadik helyre került.

A beszélgetések számát nem az előfizetői állomásokhoz, hanem a lakosok számához viszonyítva, első helyen Dánia áll, ahol egy lakosra 148.4 helyi beszélgetés és 23.5 helyközi beszélgetés esik. Dániának tehát nemcsak az előfizetői állomások sűrűsége (100 lakosonként 10.6), hanem beszélgetési sűrűsége is a legnagyobb. Németország egy lakosra eső 32.3 helyi beszélgetéssel a kilencedik és egy lakosra eső 4 helyközi beszélgetéssel a tizenegyedik helyre került. Az összehasonlítási sorrendben Dániát Svédország követi lakosonként 141 helyi beszélgetéssel, azután Norvégia lakosonként 78 és Finnország lakosonként 58 helyi beszélgetéssel. Magyarországra egy lakosra átlag 16.3 helyi és 0.53 helyközi távbeszélgetés esik. A statisztika tehát azt bizonyítja, hogy a



távbeszélő a skandináv népeknél fejlődött a legerősebben, míg az európai nagy államok, ú. m. Anglia, Franciaország és Olaszország e tekintetben messze mögöttük maradtak. Így Anglia lakósonként 37 helyi beszélgetéssel a nyolcadik (Németország előtt) és 2.1 helyközi beszélgetéssel a tizenegyedik (Németország mögött), Franciaország lakósonként 16 helyi beszélgetéssel a tizenegyedik és Olaszország lakósonként 0.75 helyközi beszélgetéssel a tizenkilencedik helyet foglalja el.

A nemzetközi távbeszélő forgalom legnagyobb aránylagos része Danzigra esik (48.7%), azután Magyarországra (24%) és Ausztriára (20.2%). Németország a nemzetközi forgalomban csak 1.6%-os, Anglia 1.5%-os arányszámmal vesz részt, úgy, hogy e két állam a sorrend tizenkilencedik, illetőleg huszadik helyén áll. (D. V. Z. 1937:3.)

## RADIÓ.

### Amerikai Egyesült Államok.

Villanyvilágítással nem rendelkező helyeken a rádió elterjedésének legnagyobb akadályja a villany hiánya. Az Amerikai Egyesült Államokban úgy igyekeznek egy idő óta ezt az akadályt elhárítani, hogy olcsó kis motorokat hoztak forgalomba, amelyek kis szélkerék útján jönnek mozgásba. Ezek a kis motorok még gyenge szél mellett is termelnek annyi áramot, amely az akkumulátor töltéséhez elegendő. Egy kollektorgyűrű lehetővé teszi, hogy a motor minden irányban szabadon elfordulhasson.

E motorokat vagy a propellerrel együtt egy billenő szerkezetre szerelik fel, hogy a motor erős szél esetén laposabb helyzetbe kerüljön, vagy pedig a tartótengelytől kissé oldalt szerelik fel a motort, erősebb szél esetén az elfordulás gyorsaságának csökkentése érdekében. (Tlgr. Pr. 1936:24.)

### Ausztria.

1936. december 9-én jelent meg Ausztriában az erősáramú rendelet, mely a rádióelőfizetőknek az erősáramú zavarok ellen hathatós védelmet biztosít. A postaigazgatás a rádióhírmondó társaság (Ravig) és az elektromosművek közti megbeszélések során megállapodás jött létre, amely szerint a zavarkutatást, megfelelő készülékekkel a postaigazgatás és a rádióhírmondó társaság (R. A. V. A. G.) szervei végzik, az erősáramú berendezések ál-

tal okozott zavarok megszüntetéséről pedig az elektromos művek gondoskodnak. A rádióelőfizetők által észlelt zavarok bejelentése a postahivataloknál 10 Groschenért kapható nyomtatvány felhasználásával történik. A megfelelően kitöltött nyomtatványt a bejelentést eszközöző rádióelőfizető az illetékes leadó postahivatalnak adja át. (R. W. 1937:3.)

### Luxemburg.

Luxemburg rádióműsorszóró állomása az egyetlen európai rádióállomás, amely reklám-leadásokból tartja fenn magát. Az elmúlt esztendő mérlege szerint — 25 millió részvénytőke mellett — bruttó bevétel 11½ milió frank volt. (R. Wo. 1937:3.)

### Németalföld.

Németalföldön kísérleteket folytatnak a távolbalató szolgálatnak a légiforgalomban való rendszeresítése érdekében. Az új szolgálat nem annyira az utasok szórakoztatása, mint inkább a légiforgalom biztonsága szempontjából nagy jelentőségű, mert különösen ködös időben a repülőgép leszállását nagyon megkönnyíti. A távolbalató készülék segítségével ugyanis a pilóta a leszállóhelyről pontos képet kaphat. (R. W. 1937:4.)

### Norvégia.

Norvégiában a rádióelőfizetők száma 1936. október hó végén 221.386 volt. Azokban a kerületben, amelyekben a rádióveteli viszonyok rosszak, az előfizetők csökkentett előfizetési díjat fizetnek. Így módon 12.247 rádióelőfizető előfizetési díját csökkentették. (Le P. R. 1936. XII:18.)

### Olaszország.

A rádióhírmondó szolgálat szélesebb körben való elterjedése érdekében három új adóállomás építését határozták el. A terv szerint Genua a meglévő 10 kw-os adóállomása mellé még egy ennél nagyobb energiájú adóállomást fog kapni, amely Olaszország északi részére szolgáltató műsort, míg a meglévő adóállomás ezzel párhuzamosan a délre fekvő területet látja el műsorral. A második új adóállomást a terv szerint Anconában fogják felállítani, amely az adriai tenger felső részének harmadik adóállomása lesz. Ez valószínűleg Bologna adóállomásával fog közös hullámon dolgozni. A harmadik új adóállomást Cataniában kívánják felállítani. Ez, a terv



szerint, a palermói adóállomás kiegészítése van rendelve, mivel ennek műsorát Észak-Szicília déli részén rosszul lehet venni. Ez az új adóállomás a ionai tenger

partját is el fogja látni műsorral. Az építési terv a római rövidhullámú adóállomások fejlesztését is magában foglalja. (Funk 1937:2.)  
Dr. Kende Félix.

## HIREK.

### Nouvelles.

A távközlés nagy férfainak arcképei. A távközlés nemzetközi egyesületének berni irodája HUGHES-nak, a Hughes-távíró feltalálójának arcképét neves művésszel 600 példányban elkészíttette s a díszes papírosra nyomott margóval együtt 23×18 cm nagyságú karcot az érdeklődőknek vételre felkínálja. A megrendelések a „Bureau de l'Union Internationale des Télécommunications, Effingerstrasse No 1, à Berne (Suisse)“ címre küldendők a portót és a csomagolást is magában foglaló 2 svájci frank eladási árnak megkülönböztetése mellett.

Hughes, és a múltévben kiadott Morse arcképet a jövő években más nagy, a távközlés fejlesztése terén kimagasló érdemeket szerzett férfiaknak az arcképei is követni fogják.

Rádiópárt a francia parlamentben. A francia képviselőházban rendkívül érdeklődés mutatkozik a rádió kérdései iránt. A képviselőház legkülönbözőbb pártjaiból mintegy 150 képviselő külön rádiócsoporthá alakult azzal a feladattal, hogy a rádiózást minden rendelkezésre álló eszközzel elősegíti. A csoportnak egy rádió-hírlapíró képviselő, Campargue a főtitkára, elnöke és alelnökei pedig a különböző nagy francia rádiókerületekből valók. Az érdekes parlamentári rádiópártnak az az álláspontja, hogy a francia rádiózás ujjaszervezésére legújabbán megtett intézkedések nem elegendők és ezért sürgősen vitát kell indítani a rádiózás nagyobbarányú fejlesztésére. Ez a csoport akadályozza meg azt a tervet is, hogy a rádiódíjakból 20,000.000 frank jusson a szépművészetek minisztériumának. A csoport felfogása szerint ugyanis a rádióbevételeket rádiófejlesztésre, nem pedig más intézmények segítésére kell fordítani. (Bp. É.)

## Pályázat.

A Műegyetemi Rádió Club pályázatot hirdet olyan önálló, más pályázatra be nem nyújtott, közzé nem tett és kiadásra le nem kötött rádiótechnikai szakmunkára, amely általános műveltséggel rendelkező és az elektrotechnikai alapelemeket ismerő olvasó számára érthető fogalmazásban tárgyalja

**a rádió vételi zavarok keletkezését, megállapításának, illetőleg felkutatásának módjait, valamint a különböző zavarelhárítási módszereket.**

A pályázat jelíges, azon minden magyar állampolgár rádióelőfizető résztvehet saját munkájával.

A pályamunka terjedelme cca. 8 nyomtatott ív (körülbelül 128 oldal, oldalankint 44 sor, 69 betűvel), ebbe a terjedelemben a rajzokat és esetleges fényképeket is bele kell számítani. A pályamunkát közönséges ívpapír egy oldalára géppel kell írni, a rajzokat fehér papíron tussal kihúzza külön

kell a szöveghez mellékelni. A pályamunkát jelíggel kell ellátni és lezártnak, ugyanakkor jelíggel ellátott borítékban kell a pályázó, vagy pályázók nevét, foglalkozását és pontos címét közölni. A pályamunkán a pályázó nevét, címét feltüntetni, vagy azt bármiféle ismertető jellel ellátni nem szabad.

A forrásmunkákat a pályamű végén pontosan és részletesen fel kell sorolni.

A pályamunkákat 1937. évi április hó 30-ig kell a Műegyetemi Rádió Club elnöksége (Budapest, XI., Műegyetem K. A. 64.) címére posta útján beküldeni.

A pályadíjak összege:

I. díj Háromszáz pengő.

II. díj Egyszáz pengő.

A Műegyetemi Rádió Club fenntartja a pályázat Bírálbizottságának az a jogot, hogy meg nem felelő pályamunkák esetén



a pályázat határidejét meghosszabbítsa, a pályadíjakat részben, vagy egészben visszatartsa, esetleg két vagy több egyenlő értékű pályamunka között arányosan megossza. Ugyancsak fenntartja magának a Műegyetemi Rádió Club, illetőleg az esetleg általa engedélyezett kiadó a fordítás jogát, valamint azt a jogot, hogy a kiadásra kerülő művet a szakkönyvek kívánalmainak megfelelően szükség esetén átfogalmazza, esetleg kiegészítse.

A díjazott pályamunkák a Műegyetemi Rádió Club, illetve az esetleg általa engedélyezett kiadó tulajdonába mennek át. Kiadásuk esetén a mindenkori tulajdonoshoz befolyó netto bevétel 30%-át (Harminc százalékát) a szerző kapja a műve után megítélt pályadíjon kívül. Amennyiben a Műegyetemi Rádió Club a díjazott pályamunkát a díjak odaítélésének napjától számított hat hónapon belül nyomtatásban meg nem jelentetné, az összes jogok visszaszálnak a szerzőre. A pályázaton résztvett, de nem jutalmazott pályamunkákkal szemben a Műegyetemi Rádió Clubnak elővételi joga van.

A pályázaton résztvenni szándékozók, amennyiben a Műegyetemi Rádió Club címére megcímezett és felbélyegzett válaszborítékot küldenek be, a pályázat részleteire vonatkozólag kimerítő tájékoztatást kapnak. A tájékoztatás személyesen is átvethető a Club hivatali helyiségében hétköznapokon 12—13 órák között.

Budapest, 1937. évi január hó 1.

Csürös László s. k.,                      Pálik Hugó s. k.,  
főtítkár.                                      elnök.

Söpkéz Sándor s. k.,  
műegyetemi ny. r. tanár,  
tanárelnök.

---



---

## Szerkesztői üzenet.

Postahivatal, Ozd. Az esti jelentkezésre vonatkozó kérdését, minthogy értesülésünk szerint ezen a téren szabályozásra van szükség, intézkedés céljából átadtuk a postavezérgazgatóság illetékes ügyosztályának.

**A magyar távbeszélő 50 éves jubileuma alkalmával a Magyar Posta szerkesztősége 1931. évi május havában „Az 50 éves magyar távbeszélő 1881—1931” címmel 465 oldalas jubileumi számot adott ki, melyben a magyar távbeszélő fejlődésének minden mozzanatát megvilágítja.**

**Ezt a vaskos és szakszempontról igen értékes füzetet — míg a készlet tart — lapunk szerkesztősége 1 pengő beküldése ellenében a magyar posta személyzet bármely tagjának készséggel megküldi.**

**Idegenek e szakmunkát 2 pengőért rendelhetik meg.**

---

Kiadó: Dr. LÖRINCZY GABOR, m. kir. postatanácsos.

---

Fővárosi Nyomda Rt., Lovag u. 18. — Felelős v.: Duchon J.